

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/18 Fall 2016, p. 261-304

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11280>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 16.11.2016 ✓ Accepted/Kabul: 19.12.2016
✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Davut KILIÇ – Prof. Dr. Mehmet
KÖÇER

This article was checked by iThenticate.

MALATYA HALKEVİ ÖNCÜLÜĞÜNDE KUTLANAN 29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI ETKİNLİKLERİ (1932-1951)

Mehmet Korkud AYDIN* - Mesut AYDIN** - Fatih KAYA

ÖZET

Halkevleri, 19 Şubat 1932'de kurulan kültür kurumlarıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Halk eğitiminin tamamlayıcı unsurlarından en önemlisi olan bu kurumlar; 1951'e kadar milli bilincin yerleşmesinde etken olan bir halk okulu görevini yerine getirmiştir.

Halkevleri 9 şube şeklinde örgütlenmiştir. Bu şubeler Dil Tarih ve Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil, Spor, Sosyal Yardım, Halk Dershaneleri ve Kursları, Kütüphane ve Yayın, Köycülük, Müze ve Sergi Şubesidir. Bu şubeler marifetiyle vatandaşlar birçok hususta bilgilendirilmiştir. Halkevlerinin en önemli çalışmalarından biri de Milli Gün ve Haftaların kutlanması yönelik yapılan faaliyetlerdir. Bayramlar vatandaşlar arasında milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirmiş, dayanışma ve yardımlaşma duygularını harekete geçirmiştir. Farklı il ve ilçelerin halkevlerinde aynı coşkuyla kutlanan bu gün ve haftalar Malatya Halkevinde de kutlanmıştır. Kutlamalarda özellikle Dil Tarih ve Edebiyat Şubesi ile Temsil Şubesi büyük katkılar sağlamıştır.

Malatya Halkevinde kutlanan milli gün ve haftalar şunlardır: 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Türk Dil Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor bayramı, 10 Kasım Atatürk'ü Anma ve Atatürk Haftasıdır. Bu çalışmada Malatya Halkevinin Dil Tarih ve Edebiyat Şubesi ile Gösterit (Temsil Şubesi)nin bir çalışma alanı olarak 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı etkinliklerini içermektedir.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına ilişkin yapılan çalışmanın amacı ise Cumhuriyetin ilk yıllarında Malatya Halkevinin milli birlik ve dayanışmayı en üst seviyeye çıkartan sosyal ve kültürel alanda yaptığı faaliyetleri ortaya koymaktır. Bu çalışmada, araştırma modeli olarak Literatür taraması uygulanmış olup tarama sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Halkevleri, Malatya, Cumhuriyet, Egemenlik.

---

* Okt. Dr. Kırıkkale Üniversitesi, El-mek: mkaydin05@gmail.com

** Prof. Dr. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, El-mek: mesutaydin05@gmail.com

---

**ACTIVITIES ON OCTOBER 29 REPUBLIC DAY CELEBRATED
BY MALATYA COMMUNITY CENTER (1932-1951)****ABSTRACT**

Community Centres, cultural institutions are founded on February 19, 1932. The most important of these institutions are complementary elements of public education in the early years of the Republic; Public education activities until 1951 has brought a significant place.

Community Centers are organized in 9 branche This branch of Language, History and Literature, Fine Arts, Representation, Sports, Social Welfare, Public Schools and Courses, Library and Publication, Peasantism is a museum and exhibition branche These branches were informed by the ingenuity of citizens in many aspect One of the most important work of the People's Houses are also made up for activities to celebrate the national day and the week. Holidays strengthen national unity and solidarity among citizens, which has had a sense of solidarity and support to the movement. This day is celebrated with the same enthusiasm and weeks of community centers in different cities and towns were celebrated at the community center in Malatya. Celebrations in particular the representation branch with language history and literature branch has made great contribution

Malatya national days and weeks celebrated in the community center are as follows: October 29 Republic Day, 23 April National Sovereignty and Children's Day, the Turkish Language Day, May 19 Youth and Sports Day, are the celebrations held on the Hatay Motherland annexation. The aim of the work to be done in Malatya Community Center for this celebration, in the early years of the Republic of Malatya community center to reveal his social and cultural activities in this work will be done in the literature as a research model. The findings obtained in the scan results will be evaluated.

STRUCTURED ABSTRACT

The Community Centers were cultural institutions established on February 19, 1932. Especially during the early Republican Period, they were supplementary elements of the Public Education, and acted as public schools that were active in the acquisition of a national conscious until 1951.

The Community Centers were organized as 9 branches. These branches were Language, History and Literature, Fine Arts, Theatre, Sports, Social Aids, Public Training Centers and Courses, Library and Publishing, Peasantry, Museums and Exhibitions. One of the important duties of the Community Centers was organizing activities for the purpose of celebrating National Days and Weeks with their branches. These celebrations were organized for the purpose of ensuring the national unity and togetherness, and to develop the solidarity among the people.

Turkish Studies

Although not declared as a festival officially, a governmental decree with the number 986 was released on the celebrations of October 29, 1924 after the declaration of the republic. It was decided that October 29 of every year would be celebrated with a special program and by 101 gun fires.

The October 29 activities mentioned above were organized firstly by the Türk Ocakları (*Turkish Hearths*) throughout the country, and then, the Community Centers organized them and the Political Party, CHP, pioneered these organizations. The celebration and commemoration days that were necessary in order to remind the people and to make endure in the national memory were determined according to the cultural policies followed by the CHP Secretary General's Office, and these principles were applied by the Community Centers. Such works of Community Centers were performed for the purpose of adopting the republican values and strengthen the unitary state structure, and the aim was to reach national conscious.

In this context, the festivals, national days and weeks that were celebrated in Community Centers in various cities and counties were also celebrated with great enthusiasm in Malatya Community Center as well. Celebrations for other national days and weeks were also organized in the Malatya Community Center and in the Community Centers in surrounding cities. The Language, History and Literature Branch and the Drama Branches contributed greatly to the celebrations.

Malatya Community Center tried to reveal the values brought by the Republic with October 29 Republic Day celebrations. These values are both material and spiritual. No doubt, it is easy to reveal the developments in the material field. However, teaching the basic principles of the Republic, and explaining and adopting the new ideals with revolutions are difficult and time-consuming processes. Another purpose of the celebrations was to support the steps taken for the purpose of modernization. These activities were considered as important opportunities to increase the devotion of the people for the values brought by the republic. There were posters, banners, flags, and the 10th Anniversary March was sung, poems and epics were read, and there were theater plays and radio broadcast, which show the struggle to invoke the republican conscious in the people.

The care given to ensure the participation of the people for the celebrations was interesting. In addition, flags were distributed, the cities and even the villages were ornamented and lit, which shows this interest. Despite the developments in communication means in our present day, the same interest and care is not given to celebrate the national days, especially the Republic day.

Based on these celebrations, we can conclude that Community Centers played important roles in adopting the basic dynamics of the republic by the people since the day they were first established until our present day. On the other hand, Community Centers were also criticized by some society members. The critics claimed that the Community Centers did not "*descend*" to the level of the people, and therefore increased the gap between the scholars and the people; the visitors who went to the villages were not *like* the village people and acted as if they

---

Turkish Studies

were the representatives of the CHP. Unlike the critics, the Community Centers were important tools in the Turkish modernization process. Firstly, they aroused the conscious of being a society, and developed the solidarity feelings. They contributed greatly to the distribution and adoption of the revolutions. They introduced their own language and western languages to the people. They informed the people especially the villagers on healthcare, and gave them information on agriculture and daily life. They conducted studies on language, history and folklore and increased the cultural level of the people. They acted as the intermediaries in making people recognize the western and national elements in the field of fine arts and in visual arts like theater and cinema. The sole public education centers of that period was Community Centers, and served the Turkish people from 7 to 70 years of age and ensured that the people acquired a reading habit.

Community Centers were also the guides in economic development actions, and adopted the *saving* and *national products* concepts in the minds of the people. Again, the Community Centers acted as the *locomotive* of the literacy campaigns, which were started as of 1929, between 1932 and 1951, and became an important organ of the Turkish society in the fight against ignorance.

With the vocational, technical and skills courses it opened, it helped the people to learn their abilities and discover their practical minds and guided them to use them for the benefit of the people. Community Centers cared for women without making any discrimination among them like villagers and city-dwellers, and thus, the positions of women who attended these courses were strengthened in the society and they contributed to their family budgets by earning money. The majority of the famous authors, artists and musicians were discovered in this period or contributions were made for their trainings.

Beyond these, Community Centers had an important role in arousing a national conscious in our people and acted as the building blocks of the Republican Era Turkish Modernization. They developed the unity, togetherness and solidarity feelings and ensured that the people became "citizens". In this context, they organized celebration activities on national and special days and became influential in reinforcing the feelings like *country*, *homeland*, *nation* and *sovereignty*. They were also influential in keeping our national memory alive and organizing our future.

As a conclusion, Community Centers performed serious works in the period when they were active, and became the prominent cultural institutions of the society. These institutions, which were beneficial in many fields, could be re-organized instead of closing down; and thus, they could become more functional. Unfortunately, Community Centers received their share from the vicious political conflicts after 1950s and were closed down.

Keywords: Community Centers, Malatya, Republic Day, Citizenship and National Conscious.

Turkish Studies

1. Giriş

Osmanlı Devleti birçok etnik unsuru bünyesinde barındıran çok uluslu bir devlettir. 1789 Fransız İhtilâliyle birlikte yayılan milliyetçilik akımı, çok uluslu devletleri etkilediği gibi Osmanlı Devletini de etkilemiş, bir taraftan ayrılıkçı isyanlar diğer taraftan batılı devletlerin azınlıkları desteklemesi ve arka arkaya kaybedilen savaşlar, üç kıtada hüküm sürmüş bu büyük devleti yıkılmanın eşiğine getirmişti. Olumsuz gelişmelere paralel olarak devleti kurtarmak amacıyla; Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük ve Batıcılık gibi ihtiyaçtan doğan fikir akımları ortaya atılmıştır. Fikir akımlarının sonuncusu olan Türkçülük belki de önemli bir zorunluluk olarak millî varlığı tehlikede gören ve devletin aslı unsuru olan Türk aydınları marifetiyle devlet politikası haline getirilmiştir.

Türk Ocakları, Türkçülük akımının bir uzantısı olarak, Türkçü aydınlar tarafından 25 Mart 1912'de kurulmuştur. Türk Ocağının amacı; millî duyguların ve millî dilin gelişmesini sağlayarak, Türkler arasında millî bilincin güçlendirilmesi, millî kültürün ortaya çıkartılması ve halkın kültür seviyesinin yükseltilmesidir. Türk Ocağının asıl hedefi ise Türk Milletinin gelişmesi yanında Türkistan'daki Türklerle birleşmektir. Ocaklar bu amaçla; bilimsel, sosyal ve ekonomik yapının korunup geliştirilmesi için çok sayıda ilmi çalışmalar yapmıştır. 1912-1931 yılları arasında gençlik teşekkülleri, spor kulüpleri ve cemiyet hayatını etkileyecek önemli derneklerin kuruluşunda söz sahibi olmuş, Türk yaşamına ve kültürüne büyük katkılar sağlamıştır. Hatta Mustafa Kemal Atatürk, Millî Mücadele'nin başarıyla sona ermesiyle birlikte yeni devletin kurulup gelişmesinde bu ocaklardan daha fazla yararlanmayı düşünmüştür (Şapolyo 1974: 67; Duman 2011:12). Yurt gezilerine çıktığı illerde ocakları ziyaret etmesi de bunun bir göstergesidir. Fakat gelişmeler Türk Ocağı gerçeğini farklı bir boyuta taşımıştır (Sarınay 1994:19; Toksoy 2007:19).

1925 yılı, Türk Ocaklarının CHF ile bütünleşmesinin başlangıcı olarak görülmektedir. Bu dönemde, Türk Ocağının Halkevlerine dönüşmesi yönünde fikirler ortaya atılmıştır (Arıkan, 1999:264). 1927 yılına gelindiğinde ise Türk Ocağının tüzüğünde değişiklikler yapılarak, ocak üzerinde CHF'nin denetimi artırılmış ve "*Türk Ocağının faaliyet sahası Türkiye Cumhuriyeti sınırlarıdır*" şeklinde değiştirilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, bir demecinde Türk Ocaklarını CHP'nin bir kültür şubesi olarak gördüğünü de söylemiştir (Türk Ocakları ve Atatürk 1993:12; Duman 2008:43).

Bu gelişmeler Türk Ocağını aşama aşama kapanmaya götürmüştü. Zira Ocak, Türk milliyetçiliği fikrinin hakim olduğu bir kuruluştur. Yeni kurulan devletin amacı; inkılâpları halka yaymak ve benimsetmektir. Bu nedenle sadece Türk milliyetçiliğini savunan bir kurum yerine, halkçılığı da benimseyen yeni yapılara ihtiyaç vardı. Ayrıca Türk Ocağı devlet ideolojisinin topluma benimsetilmesinde yetersiz kalmıştı. İnkılâpların gerçekleştirilmesiyle birlikte yavaş yavaş Türk Ocağının da artık işlevinin kalmadığı ve kapatılması gerektiği düşüncesi hakim olmaya başlamıştı (Şimşek 2002:29).

Nitekim 10 Nisan 1931 tarihinde Ankara'da düzenlenen Türk Ocakları olağanüstü kongresinde 257 şubesiyle ocakların CHF'ye katılma kararı alınmış ve devir işlemleri başlatılmıştır (Hisar 1993:116; Arıkan 1999:266).

Ocakların kapatılmasından sonra bu kurumların üstlendiği misyonu devralacak, yeni kurulan devletin kültür, gelenek ve millî değerlerini taşıyacak yeni bir kuruma ihtiyaç duyulmuştu. Bu yeni kurum ise Halkevleri olmuştur.

2. Halkevlerinin Kuruluşu ve Amaçları

1931 yılında gerçekleştirilen Cumhuriyet Halk Partisi üçüncü kurultayında altı okun tüzüğe alınması ve partinin temel niteliklerinin belirlenmesinin ardından, Halkevleri de partinin halkçılık

ilkesini uygulayacak ve halkla bütünleşmeyi sağlayacak bir kurum olarak tasarlanmıştır. Hemen sonraki süreçte ise Dr. Reşit Galip, halkevlerini kurma görevini üstlenmiş 1932 yılı başında da Çekoslovakya, Almanya ve Rusya örneklerinden yola çıkarak, halkevlerinin kurulması hazırlıklarını tamamlamıştı (Elman 1955:383). Halkevleri, 12 Ocak 1932 tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği tarafından parti örgütlerine gönderilen bir talimatname ile CHP'nin kültür kolu olarak kurulmuş (Özacun 1996:87), 19 Şubat 1932'de de 14 farklı ilde aynı anda açılmıştır. Bu iller: Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eminönü (İstanbul), Eskişehir, İzmir, Konya, Malatya ve Samsun'dur. Aslında bu saydığımız iller sadece açılış tarihinde hazırlıkları tamamlanan halkevleriydi. Diğer taraftan açılışa yetiştirilemeyen ve aynı yıl 24 Haziran'da açılan halkevleri de vardır. Bu halkevleri ise; Antalya, Bilecik, Edirne, Gaziantep, Giresun, Silifke, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Ordu, Rize, Sinop, Şebinkarahisar, Tekirdağ, Trabzon, Van, Yozgat ve Zonguldak halkevleridir. Sonradan açılan halkevleriyle birlikte 1932 yılında toplam halkevi sayısı 34'e yükselmiştir (Özdemir ve Aktaş 2011b:247). 1950'lere gelindiğinde ise; ülke genelinde halkevi sayısı 478'e, halkodaları sayısı 4322'ye kadar ulaşmıştır (Arıkan 1999:261).

Herhangi bir yerde halkevi açabilmek için bazı şartların sağlanması gerekiyordu (Toksoy 2007:38; Olgun 2013:289; Özdemir ve Aktaş 2011b:243). Bunlar:

1. En az üç şubenin oluşmasını sağlayacak kadar üye sayısına sahip olmak,
2. En az iki yüz kişilik bir salonu, kütüphanesi, çalışma odaları ve açık havada spor yapabilmek için uygun alanlar ya da bahçeye sahip binaların olması,
3. En az bir odacı ve bir memur aylığı ve diğer zaruri ihtiyaçları karşılayacak kadar bütçenin olmasıdır.

Halkevleri; birbirini anlayan, birbirini seven, aynı ideale inanan bir halk kitlesi meydana getirmek; kültür, ülkü, amaç ve düşünüş birliğini gerçekleştirecek bir toplum oluşturmak, millî birliğimizi oluşturan kültür değerlerimizi ortaya çıkarmak ve geliştirmek; köylü ile şehirli arasındaki ilişkileri düzenlemek; Cumhuriyet Halk Partisinin ilkelerini ve bu ilkelerin ülke sathında anlaşılmasını sağlamak amacıyla kurulmuştu (Küçükkuşurlu ve Okur 2007: Toksoy 2007:31; Özdemir ve Aktaş 2011b:243). Halkevleri bu amaçlarla yediden yetmişe herkese ulaşmıştı.

2. Halkevlerinin Faaliyet Alanları ve Şubeleri

Halkevleri, toplumun her kesimine hitap edebilmek ve amacına daha geniş makyasta ulaşabilmek için dokuz şube halinde örgütlenmiştir. Bu şubeler şunlardır; (Aydın ve Aydın 2011:345)

Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi, Güzel Sanatlar şubesi, Temsil Şubesi, Spor Şubesi, Sosyal Yardım Şubesi, Halk Dershaneleri ve Kursları Şubesi, Kütüphane ve Yayın Şubesi, Köycülük Şubesi, Müze ve Sergi şubesi.

Şubelerin faaliyetleri ise kısaca şöyledir (Algan 2011:18; Toksoy 2007:50-60):

2.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi: Halkevlerinin en önemli şubelerinden birisi olup 1932 tarihli talimatname gereğince oluşturulmuş, Dil ve Tarih Çalışmalarını birlikte yürütmüştür. Daha sonra Tarih çalışmaları bu koldan ayrılmıştır. Bu Şube, Türk Tarihi ve Kültürünün zenginliklerini ortaya çıkarmak, bugüne geçmiş arasında köprüler kurmak, yeni neslin atalarını ve tarihini bilecek şuurla yetişmelerini sağlamak, Türkçe'nin güzelliklerini ve gerçek değerini ortaya çıkarmak amacıyla oluşturulmuştur. Dil çalışmalarıyla, halk dilinde yaşayıp yazı dilinde kullanılmayan Türkçe sözcükleri ve atasözlerini ortaya çıkarmaya çalışmış, Türkçe'de kullanılan yabancı sözcüklerin yerine Türkçe sözcükler bulmaya yönelik faaliyetleri yürütmüştür. Aynı zamanda Türk tarihinin

zenginliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkaracak çalışmalar ve konferanslar düzenlemiştir (Özdemir ve Aktaş 2011a:189).

Bu şubenin çalışmaları beş başlık altında incelenebilir (CHP Halkevleri Çalışma Talimatnamesi 1940:5-9; Toksoy 2007:50-51). Bunlar:

2.1.1. Dil Çalışmaları: Şubenin dil çalışmalarının gayesi, “*Türk diline tabii hakkını vermek, yani her türlü fikri ve hissi mefhumları ifadede istiklâlini kazandırmak*” düşüncesidir. Bu amaçla;

Eski Türkçe eserlerdeki öz Türkçe olan sözleri derlemek,
Halk dilinde yaşayan sözleri yazı diline aktarmak,

Eski Türkçe ve halk Türkçesinin gramer ve şive yapısını araştırmak gibi önemli çalışmaların hazırlanmasında öncü olmuşlardır.

Şube, bu çalışmalarla Türk Dilini Tetkik Cemiyetine bağlı bir organ gibi hareket etmiştir. Eski eserlerden birçok kelime derlemiş, monografi çalışmaları yapmış, Halk dilindeki atasözleri ve deyimlerin Türk diline kazandırılmasına katkıda bulunmuştu.

2.1.2. Konferanslar: Bu şubenin en önemli faaliyet alanlarından birisi konferanslar ve törenler düzenlemesidir. Bu maksatla alanında yetkin insanlara ulaşarak, onların halka konferans, toplantı, seminer gibi eğitici ve bilgilendirici konuşmalar yapmalarına ön ayak olmuşlardır. Söz konusu konferanslar millî gün ve haftalarla ilgili olduğu gibi, tarım, ziraat, köycülük, kooperatifçilik, sağlık ve doğal afetlerden korunma gibi oldukça farklı alanlara da hitap etmektedir. Konuşmacılar, sunumdan önce konuşacağı metnini halkevi başkanına yazılı olarak vermek zorundaydı.

2.1.3. Edebiyat çalışmaları: Bu şubenin amacı; edebiyatımızın millî mahiyetini güçlendirmek, öz Türkçe kelimeleri bulmak ve bu kelimelerin doğru kullanılmasını teşvik ederek, Türkçemizin yabancı kelimelerden arındırılmasını ve halkın okuma ihtiyaçlarının giderilmesini sağlamaktır.

2.1.3. Dergiler: Dergi çalışmaları da bu şubenin en önemli görevlerinden biridir. Bu gaye ile 1933-1950 yılları arasında çıkarılan Ülkü Dergisi, Türk yayın hayatında önemli bir yere sahiptir. Dergi eğitsel amaçlı olup aynı zamanda inkılapları ve Atatürk ilkelerini halka benimsetmek için o dönem önemli bir hizmeti yerine getirmişti.

2.1.4. Büyükleri anmak: Şubenin bir görevi de hayatta olmayan büyükleri anmaktır. Bu kişilerin ismi parti sekreterliğine gönderilir, kişinin eserleri ve şahsiyeti hakkında konuşmalar yapılır, törenler düzenlenirdi.

2.2. Güzel Sanatlar Şubesi: Halkevleri, halkın modern ve çağdaş yaşantı biçimine ayak uydurmasını sağlamak için en önemli görevlerden birisini bu şubeye yüklemişti. Merkezin en çok üzerinde durduğu, kontrollü olarak faaliyetlerini incelediği ve yönlendirdiği, maddi yardım konusunda en cömert davrandığı, çalışma verimliliği yüksek şubelerden birisiydi. Şube; Müzik, resim, heykel ve mimarlık gibi alanlarda amatör insanları bir araya getirerek, genç yetenekleri korumakta ve onların sanata olan ilgisini arttırmaya çalışmaktaydı. Güzel Sanatlar Şubesi, birçok alanda halkevlerinin temsil şubesi ile ortak hareket etmiş ve müsamere programlarının müzik bölümünün hazırlaması ve uygulaması konusunda da üzerine düşen görevi üstlenmişti. Şube, müzik çalışmalarında millî ruhun derinliklerinde yatan halk türkülerini çağdaş müzik anlayışı çerçevesinde radyo, gramofon, orkestra, bando, koro gibi çeşitli araçlardan faydalanarak halka dinletmekle yükümlüydü. Düzenlediği kurslarla güzel sanatlara yönelik bir farkındalık oluşturmak; bölgenin, şehrin ve beldenin müzik zevkini geliştirmek için yoğun mesai harcamıştı. Bunun yanında Güzel Sanatlar Şubesi, resim çalışmalarını ve fotoğrafçılık sanatını destekleyerek zaman zaman sergiler düzenlenmesine aracılık etmişti (CHP Halkevleri Çalışma Talimatnamesi 1940:9-10; CHP Halkevleri ve Halkodaları 1943:5-10; Toksoy 2007:51-52; Durak 2014:426).

Turkish Studies

2.3. Temsil (Gösterit) Şubesi: Tiyatroyu halka sevdirmek ve yeni yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlamaktı. Bununla birlikte yeni kurulan devletin yaptığı inkılâplarla ilgili olarak temsiller hazırlamak, gösteri yoluyla; millî, ahlakî ve edebî unsurları halka özümsetmek, Türk gösteri ve tiyatro sanatının tarihî geçmişini araştırarak, halkın birbiriyle daha rahat iletişim kurmasını sağlamak ve böylelikle bütünleşmiş, iletişimi kuvvetli bir halk kitlesi meydana getirmektir. Aynı zamanda güzel konuşma ve insanlar arasındaki ilişkileri geliştirme gibi faaliyetleri de üstlenmişti. Halkevleri bu şube sayesinde, sahneye çıkmanın bir zamanlar ayıp telakki edildiği birçok yörede kendi sanat şubesinin güçlü yeteneklerini yetiştirmişti. Buralarda başarılı olanlar, daha sonraki yıllarda devlet konservatuarına girdikleri gibi tiyatro çalışmalarında isminden söz ettiren tiyatro sanatçısı olmuşlardı (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:13-14; Çavdar 1983:880). Bu başarılı insanlar, Halkevi Temsil Şubesi eliyle birçok yörede piyesler hazırlayarak, insanların piyesleri görmesini ve tanınmasını sağlamışlardı. Şubenin faaliyetlerini iki başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar:

2.3.1. Kukla-Karagöz: Bu oyunlar halk eğitimi için önemli faaliyetlerdendi. Şube; Karagöz-Hacivat, keloğlan ve kukla tiplerini aracılığıyla onların verdiği mesajları dönemin şartlarına göre değiştirerek, bir taraftan halkı eğlendirmeyi diğer taraftan da eski Türk kültürünü halka aşılarmayı amaçlamıştı (Özhan Mevlüt Cumhuriyetin İlk Yıllarında Geleneksel Türk Tiyatrosu;http://).

2.3.2. Sinema: Temsil Şubesinin önemli faaliyetlerinden birisi de sinemadır. Halkevlerinde bulunan sabit ve seyyar makineler aracılığıyla halka görsel şölenler sunulmuştu. Görsel materyaller aracılığıyla inkılâpları benimsetmek ve fikir birliği oluşturarak üniter bir yapı oluşturmak amaçlamıştı (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:14-15; Toksoy 2007:52-53).

2.4. Spor Şubesi: Şubenin amacı; Türk milletinin ve özellikle Türk gençliğinin spora ve beden hareketlerine sevgi ve alakasını çekmek, bunu millî ve kişisel bir alışkanlık haline getirmek, bunları yaparken de spor kurum ve kuruluşlarını himaye etmek, ülkenin en ücra köşelerine kadar sportif faaliyetlerin yayılmasını sağlamaktı. Bununla birlikte yurdun dört bucağına geziler düzenleyerek; ülkenin dağlarını, kırlarını, göllerini ve tarihi yerlerini tanıtmak, bu sayede geziye katılan halka içinde yaşadığı ülkenin güzelliklerini benimsetmekti.

Halkevleri, spor faaliyetlerine M. Kemal'in "*sağlam kafa sağlam vücutta bulunur*" ilkesini temel alarak ayrı bir önem vermişti. Özellikle ata sporlarını merkeze alarak Türk millî sporunu geliştirmeyi amaçlamıştı. Dolayısıyla ata sporlarımız olan; güreş, cirit ve atıcılık gibi millî sporlarımıza ağırlık verilmiştir. Bunun yanı sıra çağdaş sporlara da ayrı bir önem verilmişti. Bunlar; Jimnastik, yüzme, futbol (ayaktopu), basketbol, voleybol, dağcılık, kayak ve atletizm gibi günümüzde de önemli olan spor dalları idi. Halkevleri, Spor Şubesi eliyle bölgenin şartlarına ve spor temayüllerine göre de sportif faaliyetlerin yapılmasına imkân sağlamış, açılan kurslar sayesinde önemli sayıda sporcu yetiştirilmişti. Beden terbiyesi temel alınarak serbest güreş, atlı cirit, avcılık, atletizm, bisiklet, yürüyüş, spor gezileri, tenis, millî rakslar, kayak, yüzme, kürek ve yelken gibi sporlar imkânlar dahilinde gençlere benimsetilmiş, halkın sportif faaliyetlere ilgisini çekmek amaçlanmıştı (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:13-14; CHP Halkevleri ve Halkodaları 1943:8; Toksoy 2007:53; Olgun 2013:296).

2.5. Sosyal Yardım Şubesi: Bu Şubenin asli vazifesi; halkevlerinin kurulduğu bölgelerde yardıma muhtaç, kimsesiz kadın, çocuk, öksüz, yetim, dul, ihtiyar ve hasta vatandaşlarımız için halkın merhamet ve tesânüt duygularını uyandırmak olmuştu. Sosyal Yardım Şubeleri, hayır cemiyeti değildir; fakat hayır cemiyetlerini doğuran ve yaşatan sosyal ruhun, şefkatin, gelişme ve yayılma kaynağıydı. Bundan dolayı halkevleri, bir taraftan hayır kurumlarını desteklerken diğer taraftan da onların yetişemedikleri yerlerde onların boşluğunu doldurmuştu. Örneğin; istatistiklere göre: Sosyal Yardım Şubeleri eliyle 1939'da 45.870 yoksul hastaya yardım etmiş, 1940'da bu rakam

Turkish Studies

52.967'ye 1941 yılının ilk altı ayında yardım eli uzatılan hasta sayısı ise 30.628'e ulaşmıştı. Nakit yardımları 1939'da 40.000, 1940'da 50.000 lira civarındadır. 1941'in ilk yarısında ise bu yardımlar 25.000 liraya yaklaşmıştı (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:19-22; CHP Halkevleri ve Halkodaları 1943:9; Toksoy 2007:53-55).

2.6. Halk Dershaneleri ve Kursları Şubesi: 1929'da başlatılan yeni harflerle okuyup-yazabilme seferberliğine paralel olarak halkın okuma yazma öğrenmesi amaçlanmış ve halkevi şubelerinde okuyup-yazabilme kursları açılmıştı. Halkın kültür ve bilgi düzeyini artırmak, günlük yaşamda ihtiyaçlar dahilinde pratik ve faydalı bilgilere yönelik meslekî kurslar açılmış, halkın meslek sahibi olmasına hizmet edilmişti. Halk Dershaneleri ve Kursları Şubesi;

Türkçe okuyup yazma kursları,
Fizik, Kimya ve elektrik gibi müsbet ilimlerin uygulamalı kursları (elektrikçilik, itfaiyecilik),
Hayatın içinden meslekler ve küçük el sanatlarına yönelik kurslar (konserve yapımı, dikiş, nakış, ütü),

Güzel Sanatlara ait kurslar (heykeltraşçılık, mimarlık),
Yabancı dil kursları (Fransızca, İngilizce, Almanca),

Okulda, derslerden geri kalanları yetiştirme kursları gibi birçok farklı alanlarda kurslar açmıştır.

Şubenin en önemli ve manidâr faaliyeti ise “*okul çağı dışında okuma ve yazmayı bilmeyen*” vatandaşlara dershane açılması olmuştur ki, sadece 1940 yılında 172 halkevi bünyesinde 72 dershane açılmış ve 22,551 vatandaşa diploma (şehâdet-name) verilmiştir (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:22-23; CHP Halkevleri ve Halkodaları 1943:9-11; Zeyrek 2006:70-71).

2.7. Kütüphane ve Yayın Şubesi: Kütüphane ve Yayın Şubesi, halkevlerinin olmazsa olmaz kollarındandı. Zira halkevinin açılması için temel şartlardan biri de kütüphane oluşturmak ve kütüphane şubesini bünyesinde barındırmış olma idi. Görevi, vatandaşların ihtiyaç duyduğu kitap ve dergileri çıkarmak, yayımlamak, tanıtımını yapmak, kitap sergileri düzenlemek, okuma odaları ve gezici kütüphaneler oluşturmaktı. Kütüphane ve Yayın Şubesi kısa zamanda büyük başarılar elde etmiş, yayın ve üye sayısını önemli rakamlara ulaştırmıştı. Sadece 1943 yılında CHP Genel Sekreterliğinde 230 eser ve 55.147 adet kitap bastırılmış ve dağıtımı yapılmıştı. 1944 yılına gelindiğinde ise bu sayı 450 eser ve 87.500 kitap sayısına yükselmişti. Yine 1944 yılında faaliyette olan 405 halkevinden 330'unda kütüphane şubesi mevcut olup açılan kurslar sayesinde okuma-yazma öğrenen vatandaşlar, kendilerini birçok alanda geliştirme fırsatını da yakalamışlardı (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:24-27; Özdemir ve Aktaş 2011a:199).

2.8. Köycülük Şubesi: Köycülük şubesinin görevi; köylerin ve köylülerin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerine uygun ortamlar hazırlamak ve köylüyle şehirli arasındaki kopukluğu gidererek millî bütünleşmeyi sağlamaktı. Bu amaçla şubeler çevresindeki köylere yaptıkları geziler ve köylüye sağladıkları çeşitli yardımlarla geniş ölçüde köylüye yardımcı olmuşlardı. Köylere yapılan gezilerde doktorlar, öğretmenler, dişçiler, veterinerler, ziraatçiler kendi alanlarında köylünün derdini dinleyip onlara çare olmuşlardı. Zaman zaman da köylüler şehirlere götürülüp, evlerde misafir edilerek aralarındaki karşılıklı yardımlaşma duyguları canlandırılmaya çalışılmaktaydı. Ayrıca üyelerinin büyük bir kısmı tarımla uğraşan halka, tarım ve hayvancılıkla ilgili konferanslar düzenleyerek onların bu konuda bilinçlenmesini sağlamaya çalışmışlardır (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:27-28; CHP Halkevleri ve Halkodaları 1943:14; Toksoy 2007:56-58).

2.9. Tarih ve Müze Şubeleri: Tarih şubesi, Müze Şubesiyle birleştikten sonra önemli bir konuma sahip olmuştur. Millî kültür ve tarihimize ait bulguların tespit edilerek korunma altına alınması gibi önemli bir misyonu üstlenen şube; millî tarihimiz için faydalı yayınlar yapmış, çevresindeki tarihî anıt ve eserleri koruyup, millî kültür ve etnolojik belgeleri toplamış ve koruma

altına almıştır ki bu çalışmalarıyla yeni müzelerin açılmasına öncülük etmişlerdi. Aynı zamanda her halkevi; kurulduğu bölgede bulunan, örf, adet ve gelenek, masal, türkü, merâsim gibi halkın manevî ve maddî tezâhürlerini toplamak ve bunları yayımlamak gibi çok önemli projelerin altına imza atmıştı (CHP Halkevleri ve Halkodaları 1940:29; CHP Halkevleri ve Halkodaları 1943:16; Toksoy 2007:58-60; Arık 1947:112).

3. Malatya Halkevi

Malatya Halkevi, 19 Şubat 1932 tarihinde kurularak resmi açılışı yapılan ilk 14 halkevinden birisidir. Halkevi, kısa bir süre önce CHP bünyesine katılan ve CHP Malatya il merkezi olarak kullanılmaya başlanan Türk Ocağı binasında, CHP Malatya il Başkanı Osman Hilmi Taner'in başkanlığında resmî olarak kuruluşunu tamamlamıştır (Aydın 2006:31).

İlk yıl faaliyet raporu pek olumlu olmasa da Malatya Halkevi ilerleyen yıllarla birlikte önemli gelişmeler yaşamış, 1934 yılında Müze ve Sergi Şubesi, 1936 yılında ise Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi açılmış ve halkevi üye sayısı önemli ölçüde artmıştır. Buna göre 1937 yılında 36'sı kadın olmak üzere toplam 329 kayıtlı üyesi bulunmaktaydı. Üyelerin 329'unun 94'ü çiftçi, 80'i işçi, 56'sı öğretmen, 51'i tüccar, 30'u güzel sanatlar uzmanı, 10'u doktor ve 8'i de avukat'tır. Şubelere göre üyelerin sayısı ise şöyledir: Dil Tarih ve Edebiyat şubesinde 26, Güzel Sanatlar şubesinde 37, Temsil şubesinde 28, Spor şubesinde 56, Sosyal Yardım şubesinde 72, Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesinde 13, Kütüphane ve Yayın şubesinde 11, Köycülük şubesinde 73 ve Müze ve Sergi şubesinde ise 13 üye bulunmaktaydı (CHP 1937 Yıldönümü broşürü 1937). 1938 yılında ise Malatya halkevinin üye sayısı 398'e yükselmiş olup üyelerin 18'ini kadınlar oluşturmaktaydı (Cumhuriyetin XV. Yılında Malatya 1938:23). 1938 yılıyla birlikte Malatya ilçelerinde de halkevleri açılmaya başlamıştır. Bunlar; Arapgir ve Adıyaman Halkevleridir. Bu iki ilçe halkevi de kütüphane ve yayın, spor ve köycülük olmak üzere üç şube ile çalışmalarına başlamıştır. Bu halkevlerini bir süre sonra açılan Pütürge (1939) ve Darende (1939) Halkevleri izlemiştir (CHP 1939:19). Daha sonra açılan veya halkevine tahvil edilen halkevleri ise Akçadağ, Akpınar (Adıyaman), Kemaliye ve Kuyucak Halkevidir (Aydın 2016:1714).

1940 yılından itibaren yurt genelinde halkevi kurulması potansiyeli olmayan kaza merkezi, kasaba ve köylerde halkodaları açılmış, bu kervana Malatya da katılmış; ilk olarak Kâhta, Hekimhan, Akçadağ ve İsmetpaşa Halkodaları açılmıştır. 1948 yılına gelindiğinde; Malatya'da 8 halkevi ile kaza, bucak ve köylerinde 54 halkodası açılmıştı (Aydın 2016:1723).

9 şube ile faaliyetini sürdüren Malatya Halkevinin en önemli şubelerinden biri Dil Tarih ve Edebiyat şubesidir. Şube, Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Tarama ve Derleme sözlüklerine sözcük derleme çalışmaları yapmış, Derme adıyla Malatya Halkevi Dergisini çıkartmış ve Türk büyükleri için anma günleri tertip etmiştir (Haykır ve Çetin 2015). Ayrıca Halkevi talimatnamesinde de belirtildiği gibi millî gün ve haftalarla ilgili konferanslar, toplantılar ve anma törenleri düzenlemek bu şubenin aslî görevleri arasında bulunmaktaydı. Bu etkinliklerin gerçekleştirilmesi aşamasında halkevinin diğer şubeleri de etkinliklere iştirak etmiş, özellikle çocuklara ve halka izlettirilen temsiller ve müsâmerelerin hazırlanıp sahnelenmesini de Gösterit Şubesi üstlenmişti.

3.1. Malatya Halkevleri Bünyesinde Gerçekleştirilen Kutlama ve Anma Etkinlikleri

Millî gün ve haftaların kutlanmasına yönelik etkinliklerde kullanılan tarihi, kültürel ve etnolojik malzemelerin belirlenmesinde Tarih ve Antropoloji başta olmak üzere bir çok disiplin etkilidir. Özellikle Antropoloji, insanoğlunun tarihi süreç içerisindeki değişimlerini irdelemiş ve bu süreçte bir çok soruya cevap aramıştır (Koçoğlu 2016:326).

Her milletin tarihinde, millî ve manevî yönden önemli gördüğü olaylar, günler veya toplum nezdinde önem arzeden tarihî, siyâsî ve edebî şahsiyetler vardır. Bunları, idrâk etmek amacıyla

belirlenen gün ve haftalarda bayram kutlamak, anmak veya yas tutmak millet olma bilincinin tabii bir tezahürüdür.

Türk Milleti de tarihin en eski milletlerinden biri olması hasebiyle oldukça zengin bir hatıra ve ortak hafızaya sahiptir. Türklerde tören ve anma etkinlikleriyle bayramlar İslamiyet öncesi dönemden itibaren başlamıştır. Şölen, Sığır ve Yuğ törenleri ile başlayan süreç Türk destan metinlerinde çok açık bir şekilde ifade edilmektedir. Bu cümleden olmak üzere Türk tarihinin destansı dönemlerinden itibaren zihninde yer etmiş olan “Ergenekon” yok edilmek istenen Türk milletinin simgesel olarak yeniden var oluşunun, dirilişinin çok önemli hatırası ve tarihî bir dönüm noktasıdır. Göktürkler döneminde yaşanan Çin esareti, Uygurlar döneminde yaşanan ve toplumu göçe sürükleyen büyük kıtlık, Moğol istilâsı ve yaşanan acı hatıralar, Dandanakan, Malazgirt ve İstanbul’un fethiyle sonuçlanan zaferler, buna karşın Osmanlı Devletinin son dönemlerinde Karlofça Barış Antlaşmasıyla başlayan ve sürekli göçleri beraberinde getiren yenilgiler, yarattığı hayal kırıklıkları ve hüznün, Türk Milletinin zihninde, gönlünde yer etmiş, iz bırakmış acı, tatlı hatıraların sadece birkaçıdır.. Yine Türk Milletinin tekrar dirilmesinin, ayağa kalkmasının bir ifadesi olan Çanakkale destanı ve Türk İstiklâl mücâdelesinin de ayrı bir yeri ve önemi vardır.

“Büyük insanları büyük milletler yaratır” düsturundan hareketle Türk Milletinin nezdinde hak ettiği şekliyle itibar kazanmış önemli kahramanlar ve şahsiyetler de millî hafızanın önemli simgeleridir. Mete(Mau-tun), Kürşat, Oğuz Han, İleriş(Kutluğ) Kağan, Bilge Kağan, Dede Korkut, Alparslan, Osman Gâzi, Fatih Sultan Mehmet, Kanunî Sultan Süleyman, Yavuz Sultan Selim, II. Abdülhamid ve Gâzi Mustafa Kemal Atatürk gibi simâlar, Türk Milletinin zihninde ve gönlünde yer etmiş önemli kahraman ve şahsiyetlerden sadece bir kaçıdır.

Bayram, tören, anma ve yas günleriyle ilgili törenler, millî devletlerin ortaya çıkışıyla birlikte yeniden şekillenmeye başlamış ve bu durum siyâsî gücün veya iktidarların meşrûyetlerini teyit etmek için önem verdiği gün ve haftalar haline gelmiştir. Söz konusu bayram, tören, anma ve yas günleri o ülkenin yönetim biçiminin demokratik, otoriter veya totaliter oluşuna göre şekillenmekte, törene verilen önem rejimle halkın kaynaşmasını sağlamada bir araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca millî dayanışma ve toplumsal düzeni sağlamada ve sürdürmede, millî bilinç ve karakteri güçlendirmede, halkın eğitilmesinde de törenlerin önemli bir yeri vardır. (Tekeli 1997:1-8).

Türk devlet geleneğinde bu sürece bağlı olarak millî hafızanın canlı tutulması amacıyla düzenlenen etkinlikler, Osmanlı Devleti’nin son zamanlarında önem kazanmış, II. Abdülhamit döneminden itibaren dinî bayramlara ek olarak millî bayramlar, millî marşlar ve millî günler düzenlenmiştir (Deringil 2002). Amaç, Osmanlı Devleti’nin çözülmeye başladığı dönemde devleti meydana getiren toplumsal çatıyı koruyabilmek, toplumu bir arada tutabilecek bir harç oluşturma gayreti idi. Tam anlamıyla başarı sağlanamasa da İkinci Meşrutiyet döneminde Türkçülük fikri etrafında toplanan aydınlar ve İttihat ve Terakki yönetimi, milletin katılacağı ve heyecan duyacağı, nesilden nesile aktarılabilceği, millî duyguları canlı tutabilecek millî bayramlar ve günler ihdâs etmişlerdi.

Bu konuda verilebilecek ilk örnek Ergenekon Bayramıdır. Millî Mücâdele döneminde bizzat Mustafa Kemal Paşa’nın da katıldığı resm-i geçitler düzenlenmiş daha sonra millî bayramlar arasında unutulmasına karşın milletin hafızasında “Mart Dokuzu” veya “Nevrûz” gibi adlarla günümüze kadar yaşatılmıştır. Ergenekon Bayramının hatırası olarak Atatürk döneminde çıkartılan 5 ve 10 liralık kağıt banknotlar, bu bayramın en güzel hatıralarından biridir (Ölçer 1983).

Bir diğeri de 10 Temmuz Hürriyet Bayramıdır. II. Meşrutiyetin ilân edildiği 23 Temmuz (10 Temmuz) gününün 10’dü millî yani millî bayram olarak kutlanması kararlaştırılmıştı (Meclis-i Mebusân Zabıt Ceridesi, 1325/1909:151). Başlangıçta Hürriyet Bayramı olarak anılan bu bayram, geniş bir katılımı kutlanırken, Birinci Dünya Harbi sırasında ve Millî Mücâdele döneminde ülkenin

Turkish Studies

işgâl altında olması nedeniyle 1919-1920 yıllarında kutlanması mümkün olmamıştı. 10 Temmuz Millî Bayramı, Millî Mücadele yıllarında hürriyet ve bağımsızlık fikirlerinin de sembolü olmuştu. Özellikle Erzurum Kongresinin 23 Temmuz gününde açılması bu hatıranın canlı tutulmasının önemli bir örneğini oluşturmuş; 27 Mayıs 1935 tarihine kadar kutlanmıştı.

Resmî olarak kabul edilmemiş olmakla birlikte Osmanlı Devletinin kuruluş günü olarak idrâk edilen İstiklal-i Osmanî günü, 2 Mayıs ta kutlanan Çocuklar Bayramı, İdman Bayramı ve 1908 yılından itibaren gündeme gelen Amele Bayramı kutlamaları gibi etkinlikler de verilebilecek örnekler arasındadır (Bolat 2007: 31 vd).

Yeni Türk devletinin kuruluşunu simgeleyen Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının hatırasını canlı tutmak için birinci yıldönümünde 23 Nisan günün iyd-i millî olarak kutlanması günümüze kadar devam eden ilk bayramdır. Bayram teklifi 1921’de gündeme gelmiş: fakat dinî gerekçeler ve yurdun henüz işgâl altında oluşu ve bayram kararının milletin kendi isteği ile ortaya çıkması gerektiği gibi gerekçelerle tartışmalar yaşanmıştı. Buna karşın, o ana kadar gösterilen başarının tasdik edilmesinin bir göstergesi ve TBMM Hükümetine meşrûiyet kazandırılması düşüncesi ve kazanılacak zaferler için milletin cesaretlendirilmesi gibi fikirler öne çıkmış ve 23 Nisan Millî Bayram olarak kabul edilmişti (TBMM Zabıt Ceridesi 1958:70 vd). Millî Mücadele döneminin ilk yıllarında 1 Kasım 1922 tarihinde ilgâ edilen saltanatın yerine tesis edilen millî irâde ve millî hakimiyet fikrine istinaden 1923’ten itibaren kutlanan 2 Kasım Hakimiyet Bayramı da yeni dönemin ilk tecrübelerden biridir (TBMM Zabıt Ceridesi 1339: 14 vd). Bundan başka 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı, 26 Eylül Dil Bayramı ve Cumhuriyet Bayramı gibi millî bayramlar ve günler ihdâs edilmiştir.

Yukarıda sözü edilen etkinlikler, yurt genelinde önce Türk Ocakları ve daha sonra ise kısa süre zarfında geniş bir teşkilat yapısına ulaşan Halkevleri marifetiyle düzenlenmiş ve bu konuda CHP öncülük etmiştir. CHP Genel Sekreterliğince takip edilen kültür politikaları doğrultusunda belirlenen esaslar ve takvime göre halkın millî hafızasında yaşatılması amacıyla etkinlik düzenlenmesi zarurî olan kutlama ve anma törenleri belirlenmiş ve Halkevlerince tatbik edilmiştir. Halkevlerinin bu tür çalışmaları, cumhuriyet değerlerinin benimsetilip yaşatılması ve üniter devlet yapısının güçlendirilmesi için gerçekleştirilen etkinlikler olup halkın millî bir bilince ulaşması hedeflemiştir. Bu cümleden olmak üzere Malatya ve mülhakatındaki Halkevleri de 23 Nisan Millî Hakimiyet ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı, 26 Eylül Türk Dil Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, Atatürk’ün ölümünden sonra düzenlenen 10 Kasım Atatürk’ü Anma ve Atatürk Haftası etkinlikleriyle yerli malı kullanılması ve millî varlığın korunmasına yönelik olarak gerçekleştirilen Millî Tasarruf ve Tutum Haftasında etkinlikler düzenlemiştir.

Çalışmamızda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına ilişkin etkinlikler ulaşılabilen kaynaklar ve kronolojik sıra gözetilerek aşağıda verilmeye çalışılmıştır.

3.2. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Kutlamalarına İlişkin Etkinlikler

Bir yönetim şekli olarak Cumhuriyet, 20 Ocak 1921 Anayasası(Teşkilât-ı Esâsiye Kanunu)nın birinci maddesine yapılan “*Türkiye Devletinin hükümet şekli, Cumhuriyettir*” ilâvesiyle 29 Ekim 1923’te Cumhuriyet ilân edilmiş ve yurt genelinde 101 pare top atışı yapılarak duyurulmuştu.

Cumhuriyetin ilânından sonra resmî olarak bayram ilân edilmese de 29 Ekim 1924’te yapılacak Cumhuriyet kutlamalarına ilişkin bir kararname yayınlanmıştı. 26 Ekim 1924 tarihinde çıkartılan 986 numaralı kararname ile 29 Ekim gününde Cumhuriyet’in ilânının 101 top atılmak suretiyle ve hazırlanacak özel bir programla kutlanmasına karar verilmişti (Düster 3. Tertip 3: 666).

Çıkarılan kararname doğrultusunda Cumhuriyetin yıl dönümündeki ilk tören büyük bir özenle hazırlanmış, resmî tatil olması nedeniyle geniş bir katılım sağlanmıştı. Cumhuriyetin ilânından sonra kutlanan ilk Cumhuriyet Bayramı İstanbul, Ankara ve İzmir’de coşku ile kutlanmıştı. Dârülfünun öğrencileri de bir program hazırlayarak Cumhuriyet’i kutlamışlardı (Bolat 2010:598; Alpaslan 2015:831).

Batılı devletlerde özellikle Fransa ve Amerika’daki örneklerine uygun olarak Türkiye’de de Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına dair Hükümet tarafından 8 Şubat 1925’de hazırlanan bir kanun teklifi TBMM.’ne sunulmuş, 25 Nisan 1925’de Mecliste görüşülmüş ve kabul edilmiştir((TBMM Zabıt Ceridesi II.Devre 18 164-167). 29 Nisan 1925’de Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren kanunla birlikte 29 Ekim günü; 1925 yılından itibaren “*Cumhuriyet Bayramı*” olarak ülke içinde ve dış temsilciliklerde kutlanmaya başlamıştır (Düstür 3. Tertip 6: 553; Resmi Gazete 1341 96; Haykır ve Çevik 2014:333; Çevik ve Haykır 2014:196).

Cumhuriyetin 10. Yıldönümü kutlamalarına da büyük bir önem verilmiş ve geniş katılımlı bir kutlama programı hazırlamak için çalışma başlatılmıştır. İlk olarak, 11 Haziran 1933’de 12 maddeden oluşan 2305 sayılı "*Cumhuriyet’in ilanının Onuncu Yıl Dönümü Kutlama Kanunu*" kabul edilmişti (Düstür 3. Tertip 14/2:1531; Resmi Gazete 1933/2437). Kanunla 10. Yıl kutlamalarının üç gün süreceği ve bu günlerin resmî tatil olacağı belirtilmişti. Başbakanlığa bağlı bir komisyon ve illerde de yine bu işlerle ilgilenecek komisyon ve heyetler oluşturulmuştu. Komisyonlar, kutlama masraflarını hükümet, özel idare ve belediye bütçelerinden sağlayacaklardı. Devlete ait ulaşım araçlarının tarifelerinde, bayramdan on gün önce ve sonra olmak üzere indirim yapılacaktı. 10. Yıl kutlamaları için hazırlanan ve Nafia Vekâletine bildirilen yayınlardan posta ücreti alınmayacaktı. Bayram süresince telgraf, mektup ve kart ücretlerinde % 50 indirim yapılacaktı. Yine, 10. Yıl hatırası olarak madalya basımına karar verilmişti (Doğanay 2007:119-143). Söz konusu kanundan sonra çalışmalar ilerledikçe yeni kanun ve kararname yayınlanmış ve hazırlıklar, çıkartılan bu kanun ve kararname çerçevesinde yapılmıştır (Demirhan 1999:39).

Malatya Halkevi, diğer kutlamalarda olduğu gibi 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına da öncülük etmişti. Cumhuriyetin 10.Yıl dönümü kutlamaları, CHP Genel Sekreterliği ve Halkevlerince hazırlanan talimatlarda belirtilen esaslar doğrultusunda kutlanmıştı. Her yerde olduğu gibi Malatya’da da 1933 yılı kutlamaları için gösterilen özen ve çaba diğer yıllardan oldukça farklı idi. Malatya CHF Reisi ve Vilayet İdare Heyeti tarafından CHF Genel Sekreterliğine (Katib-i Umumiliğine) gönderilen raporda da bu özeni, heyecanı ve çabayı görmek mümkündür. Zirâ raporda Cumhuriyetin 10.Yıl dönümü için yapılan hazırlıklar aynen şöyle tasvir edilmişti: “*Cumhuriyetin 10.Yıl dönümünü kutlamak için her tarafta büyük bir heyecan, her köşede bir telaş, gülen yüzlerde neşeler parlıyordu. Kamu kurumları ve işyerleri, şenlik için fişek ve bayrak sipariş etmişler, kadın, erkek, çoluk çocuk bu kutlu bayram şerefine temiz elbiselerini, bayram hediyelerini hazırlamışlar, her evde bazen de her pencerede bir Türk bayrağı dalgalanıyor... 29 Birinci teşrin Pazartesi günü sabahı herkes erken uyanmış... çarşıda adım başına kurulmuş olan takların ziynetini seyretmekte... Geceleri davul seslerini dinleyerek, Cumhuriyet meydanına doğru akın etmekte idiler...*”

Gerçekten de Cumhuriyetin 10.Yıl dönümü kutlamaları için Malatya CHF ve Halkevi binası hemen tamamıyla süslenmişti. Şehirde Cumhuriyet Meydanı, Taksi Meydanı ve Koşu Meydanında halk kürsüleri kurulmuş, hatipler bu kürsülere çıkarak Cumhuriyetin umdeleri hakkında konuşmalar yapmış ve halkı aydınlatmışlardı.

Hatipler, kürsülerde konuşma yapmak için bir gün öncesinde müracaat etmiş ve yirmiden fazla aday aralarından seçilenler belirtilen kürsülerden Halka seslenmişlerdi. CHF, raporunda çoğu genç olan hatiplerin isimlerini kaydetmiş yaptıkları konuşmaların metinlerini Genel sekreterliğe ulaştıracaklarını bildirmişlerdi.

Turkish Studies

Kutlama etkinlikleri kapsamında Cumhuriyet Meydanında kurulan kürsüde Avukat Hüsnü Bey, Ülkü mektebi başmuallimi Vehbi Bey ve Gündüzbeyli Mustafa Gündüz Tandoğan; Taksi Meydanında Lise muallimi Seraceddin Bey, Lise talebesinden Orhan Bey ve Cumhuriyet Mektebi başmuallimi Vahit Bey; Koşu Meydanında ise Tekel (İnhisar) İdaresinden Mehmet Ali Bey, Muallim Pertev Bey, Malatya Lisesi muallimi Asım Bey ve İlköğretim müfettişi Esat Bey konuşmuştu (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/17). Gece de Halkevinde İsmetpaşa Mektebi muallimi Tefvik Bey, Cumhuriyet Mektebi muallimi Zahit Bey ve Malatya Lisesinden Tacettin Bey (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/18) konuşma yapmışlardı.

Konuşmalar ve geçit resminden sonra Halk; yavaş yavaş dağılarak bezeli olan çarşıda, mahallede dolanıp eğlenmişlerdi. Akşam üzeri, her yer elektrik lambalarıyla donanmıştı. Elektrik kullanımının kısıtlı olduğu o dönemde bayram için de olsa şehrin ışıklandırılması, insanımıza çok cazip gelmiş ve Malatya'nın adeta nurlar içinde yüzdüğü ifade edilmiştir.

Aynı gece, okul öğrencilerinin katılımıyla fener alayları tertip edilmiş, Halk; Halkevi, Halk Fırkası, Belediye ve Hükümet Konağı önünde toplanarak geceyi geç vakte kadar dışarıda geçirmiş ve sonrasında evlerine dağılmışlardır.

29 Ekim günü Halk Fırkası ve Halkevini ziyarete ve kutlamaya gelen halka, şeker ve sigara ikrâm edilmiş, şehrin her tarafı bayrak, levha, ve vecizelerle donatılmıştı.

Malatya'da olduğu gibi bütün mülhakatta ve bu arada Kuyucak beldesinde de Cumhuriyet Bayramının 10. Yıl etkinlikleri büyük bir coşkuyla kutlanmıştı. Kuyucak CHP Reisi, Kuyucak halkının sabah saatlerinden itibaren Cumhuriyet Bayramı merâsimine iştirâk etmek üzere Cumhuriyet Meydanında kadın, erkek binlerce vatandaşın toplandığını, merâsimin başlamasını sabırsızlıkla beklediğini ve nihayet Nahiye Müdürü Refik Bey'in katılımıyla saat 10:30'da merâsimin başladığını bildirmişti. Merâsim, mektep talebeleri ve halk tarafından söylenen Cumhuriyet marşıyla başlamış, Cumhuriyet Meydanına kurulan halk kürsüsünde İstasyon memuru Şükrü Bey, Belediye Kabilesi Melek Hanım, CHP. İdare Heyeti Reisi Halil Bey ve başmuallim Kemal Bey tarafından Cumhuriyetin önemine vurgu yapılan konuşma ve konferanstan sonra "*Şanlı bayrağımızı ellerinde taşıyan mekteplilerimiz selamlanarak*" merâsime son verilmişti. Gece de fener alayları tertip edilmiş ve Cumhuriyet Meydanı ışıklandırılarak halkın oturması için yerler hazırlanmıştı. Halk, Başmuallim Kemal Bey ve mesai arkadaşları tarafından hazırlanan ve saat 19:30'da başlayarak 23:00'e kadar devam eden Zafer Yıldızları piyesini izlemişti. Temsili beğeni ile izleyen Halkın, Cumhuriyet Meydanından çok memnun ve neşeli olarak ayrıldıkları, etkinliklerin gece yarısına kadar devam ettiği belirtilmiştir.

C.H.F.Vilayet İdare Heyeti Reisi tarafından C.H.Fırkası Genel Sekreterliğine 3 Kasım 1934'te gönderilen (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1) ve Cumhuriyet bayramı tafsilâtının arz edildiği raporda; 1934 yılı Cumhuriyet Bayramı kutlamalarının 10. Yıl için hazırlanan programın hemen tamamıyla tekrar edilmesi suretiyle kutlandığı ve bir önceki bayramda kullanılan bayrak, levha ve vecizelerin kullanıldığı yazılmıştı.

Kuyucak CHP Reisi de 6 Kasım 1934'te CHP Genel Sekreterliğine hitaben yazılan ve Cumhuriyet bayramı tafsilâtını arz eden raporunda (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/19), Kuyucak'ta Cumhuriyetin 11. Yıldönümü kutlamalarının da bir önceki yılda yapılan hazırlıklar ve gerçekleştirilen etkinliklerde olduğu gibi büyük tezâhürâtle kutlandığını, kutlamalarla ilgili olarak yerel gazetelere ilânen duyurulduğu bildirmiştir (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/19).

Turkish Studies

1935 yılında yapılan Cumhuriyet Bayramının 12. Yıldönümü etkinlikleri de her yıl olduğu gibi yine CHP Genel Sekreterliğince yurt genelinde yayınlanan 19 Eylül 1935 tarihli talimatnamede (Günlemeç) belirtilen esaslar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

CHP İlyönkurul Asbaşkanı ve Malatya Halkevi Başkanı Faruk Yakın ve Valilikçe oluşturulan komisyon tarafından özel olarak Cumhuriyet Bayramı programı hazırlanmış, krokisi çizilmiş ve merâsimde yapılacak etkinlikler yerel gazetelerde ilân edilmiştir.

Bayram için şehrin her tarafında 28 tak kurulup süslenmiştir. Merasim, pogramda belirlendiği gibi biri Halkevi tarafından Cumhuriyet Alanında diğeri de Belediye(Şar)nin toplantı meydanında kurulan halk kürsülerinde saatlerce konuşmalar yapılmıştır. 28/29 Ekim gecesi Halkevinin Müzik kolu tarafından Orduevinde bir balo, 29 Ekim öğleden sonra Gâzi İlkokulu salonunda Halkevinin tertip ettiği bir müsâmere, 29/30 gecesi Halkevinde bir konser, 30 Ekim sabahı da yine aynı okulda halka açık müsâmere gerçekleştirilmiştir.

31 Ekim 1935'te CHP Genel Sekreterliğine gönderilmek üzere hazırlanan raporda ise yapılan etkinlikler sıralanmış ve üç gün, geceli gündüzlü yağmur yağmasına rağmen hazırlanan programa uyulduğu, Bayram töreninin noksansız bir şekilde ve geçen yıllardan daha parlak, daha olgun geçtiği; fakat çamur dolayısıyla uçak sosyetenin tertip ettiği at koşusunun yapılamadığı kaydedilmiştir (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/16).

1935 yılı Cumhuriyet Bayramının 12. Yıldönümü etkinlikleri, yerel basında da yer almış ve 30 Ekim 1935 tarihli Fırat Gazetesi "*Cumhuriyet Türk'ün Engin Gücünü Tanıttı*" başlığıyla okurlarına duyurmuştu. Haberde; Türkiye Cumhuriyetinin hayata doğuşunun on ikinci yıldönümünü kutladığını, bu günün; karanlıktan aydınlığa, tutsaklıktan özgürlüğe ulaştığı, onuruna kavuştuğu gün olarak değerlendirmiştir. Ayrıca; "*...öncesizlikten sonsuzluğa koşan tarih, daha böyle güneşli bir utku kaydetmedi. Yüzyılların koynunda daha böyle nurlu bir ışık yanmadı. Türk'ün dirilişi... Türk'ün kurtuluşu... Bu örneği görülmemiş başarıyı sen yarattın Atatürk, sen olmasaydın bu mutlu günlere erişebilir miydik? İnsanca yaşamının özgenliğinin sembolü olan Cumhuriyete kavuşabilir miydik?*"

Senin çelik iraden karanlıkları boğmasa, yağuları kovmasa, Türk'ün bağrından kopan kurtuluş isteği, senin varlığında tanrısal yansıtımı bulmasaydı. Sen bütün iradeni, bütün amacını bir yola, kutsal bir iradenle bağlayan altın bir ışıldak... Bir esin kaynağımız, başımız olmasaydın... dağılacak, eriyecek, sabahsız bir gece içinde yok olacaktır. Işığımız, güneşimiz sensin Atatürk!" diyerek milletin Atasına olan vefa borcunu dillendirmişti (Fırat 1935:30 İlkteşrin).

Cumhuriyet Bayramının 13. Yıldönümü etkinlikleri, 1936 yılında vilayetin her köşesinde çok büyük tezâhürat, neşe ve heyecanlar içerisinde geçirilmiştir. Halka davetiye olarak da hazırlanan bayram programında (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/15; Fırat 1936:29 Teşrin-i evvel) hazırlıkların 27 Ekim Salı günü akşamına kadar bitirilmesi, bayram süresince Cumhuriyet meydanındaki asayişin, geçit resminin ve fener alayının düzenliliğine Emniyet Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı ve Alay İnzibat Subaylığının görevli olduğu duyurulmuştu.

Program kapsamında, Halk Partisi önünde elektrik şirketi; Cumhuriyet meydanında Maliye ve İnhisarlar; kendi binaları önünde Ziraat ve İş Bankası; Merkez Eczanesi hizasında Osmanlı Bankası; Hükümet kapısında Muhasebe-i Hususiye; Şira Pazarında Belediye; Cami yanında Evkâf; İstasyonda Simeryol ve İstasyon idareleri tarafından birer tak kurulmuş ve süslenmiştir.

Talimatname gereği, 28 Ekim 1936 Çarşamba günü saat 13:00'ten itibaren bütün resmî ve özel müesseseler, ev, dükkan ve mağazalar bayraklarla; nakil vasıtaları küçük bayraklarla süslenmiş ve bayramla ilgili levhalar asılmıştı. Gece belediye tarafından temin edilen çalgı ile yer yer şenlikler tertip edilmiş, millî oyunlar oynanmış ve havai fişekleri atılmak suretiyle donanma yapılmıştır.

Turkish Studies

29 Ekim 1936 Perşembe günü saat 08:00'de CHP binasında sporcular töreni yapılmış, saat 09:00'dan 10:30'a kadar Hükümet konağında tebrikler kabul edilmiştir. Saat 10:30'da Gâzi Bulvarında ve Cumhuriyet Meydanında her türlü hazırlıklar bitmiş, Vali İbrahim Etem Akıncı ve Komutan toplananların bayramlarını kutlamış ve saat 11:00'da tertip edilen sıra dahilinde geçit resmi yapılmıştır.

Saat 14:00'de Gâzi Okulu salonunda Halkevi tarafından halka mahsus bir talebe müsâmeresi verilmiş, saat 15:00'de Spor Meydanında bir futbol maçı oynamıştır. Saat 18:00'den itibaren her tarafta havai fişekleri atılmış, millî oyunlar oynanmış, 18:30'da Alay Komutanlığı ve Lise tarafından Fener Alayı düzenlenmiş, 19:00'da Halkevinde Müzik şubesi tarafından konser verilmiş, ve saat 21:00'de Orduevinde bir balo tertip edilmiştir. 29 Ekim 1936 günü bütün dükkân ve mağazalar bayram münasebetiyle kapatılmıştır. 29 ve 30 Ekim 1936 günlerinde uygun zamanlarda halk kürsülerinde nutuklar söylenmiş, konferanslar verilmiştir. 30 Ekim 1936 Cuma günü saat 10:00'da Gâzi Mektebi salonundaki müsâmere, talebe velilerine tekrar edilmiş, saat 14:00'de Belediye binasının temel atma töreni gerçekleştirilmiştir. Saat 15:00'te de Hastane Meydanında cirit oynanmıştır.

Bayram sonrası hazırlanan ve 2 Kasım 1936'da CHP Genelsekreterliğine ulaştırılan raporda; Cumhuriyet Bayramının 13. Yıldönümü etkinliklerinin Vilayet merkezinde binlerce kişinin iştirakiyle kutlandığı bildirilmiştir (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/14).

1937 yılında yapılan Cumhuriyet Bayramının 14. Yıldönümü etkinlikleri ise CHP Genelsekreterliğince yurt genelinde yayınlanan talimatnamesinde belirtilen esaslar doğrultusunda gerçekleştirilmiş olup, program aşağıya çıkartılmıştır. Söz konusu program yerel gazetede de yayınlanmıştır (Fırat 1937: 22 Birinci Teşrin).

1-27 Ekim 1937 Çarşamba akşamına kadar Halk Partisi önünde elektrik şirketi; Cumhuriyet meydanında Maliye ve İnhisarlar; kendi binaları önünde Ziraat ve İş Bankası; Merkez Eczanesi hizasında Osmanlı Bankası; Hükümet kapısında Muhasebe-i Hususiye; Şıra Pazarında Belediye; Cami yanında Evkâf; İstasyonda Simeryol ve İstasyon idareleri tarafından birer tak kurulmuş ve süslenmiş olacaktır.

2-28 Ekim 1937 Cuma günü saat 13:00'ten itibaren bütün resmî ve özel müesseseler, ev, dükkan ve mağazalar bayraklarla; nakil vasıtaları küçük bayraklarla süslenecek ve bayramla ilgili levhalar asılacaktır. Gece belediye tarafından temin edilen çalgı ile yer yer şenlikler tertip edilecek, milli oyunlar oynananacak ve havai fişekleri atılmak suretiyle donanma yapılacaktır.

3-29 Ekim 1937 Cuma günü saat 09:00'dan 10:30'a kadar Hükümet konağında tebrikler kabul edilecektir.

4-Saat 10:30'da Gâzi Bulvarında ve Cumhuriyet Meydanında her türlü hazırlıklar bitmiş olacak, Vali İbrahim Etem Akıncı ve Komutan toplananların bayramlarını kutlayacak ve saat 11:00'da tertip edilen sıra dahilinde geçit resmi yapılacaktır.

5-29 Ekim 1937 Cuma günü Saat 14:00'de Gâzi Okulu salonunda Halkevi tarafından halka mahsus bir talebe müsâmeresi verilecek, saat 15:00'de Spor Meydanında bir futbol maçı yapılacaktır.

6-29 Ekim 1937 Cuma günü Saat 18:00'den itibaren her tarafta havai fişekleri atılacak, millî oyunlar oynananacak, 18:30'da Alay Komutanlığı ve Lise tarafından Fener Alayı düzenlenecek, 19:00'da Halkevinde Müzik şubesi tarafından konser verilecektir.

7-29 ve 30 Ekim 1937 günlerinde uygun zamanlarda halk kürsülerinde nutuklar söylenecek, konferanslar verilecektir.

Turkish Studies

8-30 Ekim 1937 Pazar günü saat 10:00'da Gâzi Mektebi salonundaki müsâmere, talebe ve velilerine tekrar edilecektir.

9-29 Ekim 1937 günü bütün dükkân ve mağazalar kâmilen kapalı tutulacaktır.

10-Cumhuriyet meydanındaki durumun, geçit resminin tanzimine ve fener alayının düzenliliğine Emniyet Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı ve Alay İnzibat Subaylığı memurdur.

Bayram sonrası hazırlanan ve CHP Genelsekreterliğine ulaştırılan raporlarda da; Cumhuriyet Bayramının 14. Yıldönümü etkinliklerinin Vilayet merkezinde binlerce kişinin iştirakiyle kutlandığı bildirilmiştir.

Cumhuriyet Bayramının 15. Yıl dönümünün kutlanmasına ait hazırlıklara yaklaşık iki ay önce başlanmıştı. Malatya CHP İlyönkurul başkanı, CHP Genelsekreterliğine gönderilgönderdiği 7 Eylül 1938 tarihli yazısında; kutlama hazırlıklarına vilayetin her tarafında devam edildiğine ve bayram kutlamalarında kullanılmak üzere İstanbul'daki İnhisarlar Umum Müdürlüğü(Tekel)ne 250 liralık havai fişeği siparişi verildiğini, bütün kaza, nahiye ve köylerde kutlama heyetleri teşkil edildiğini, vecizelerin alındığı gün derhal kazalara ulaştırıldığını ve faaliyetlerin sevindirici olduğunu bildirmişti(BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/13). Ayrıca Genelsekreterliğin bayrak siparişi için tavsiye ettiği kurumun verdiği fiyatların yüksekliğinden yakınan CHP İl Başkanlığı, kanuna uygun ebatlardaki bayrakları daha ucuza satabilecek ticarethaneler olduğunu, buralardan alınması yönünde izin verilmesini istemişti (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/12). Cumhuriyet Bayramı yerel gazetede de konu edilmiş ve ilk sayfada baş manşetten verilerek "*Büyük Bayram Hepimize Kutlu Olsun*" denilmişti. Yine, Cumhuriyetin 15. Yıldönümü münasebetiyle köşe yazıları yazılmış ve okurlarını bilgilendirmiştir (Fırat 1938: 30 Birinci Teşrin).

Hazırlıklara ek olarak heryıl yapıldığı gibi şehir baştan başa taklarla donatılmış, tören programı 29 Ekim ve onu takip eden gün içinde gerçekleştirilmiştir. Konuşma ve konferanslar iki gün sürmüş ve aynı zamanda Malatya Halkevince hazırlanan balo, müzik kolu tarafından sunulan müzik ziyafeti ile müsâmereler kutlamalara renk katmıştı.

Cumhuriyet Bayramının 16. Yıldönümünün kutlanması da iki aylık bir süreçte tamamlanmış, bayramında kullanılacak havai fişekleri iki ay öncesinden sipariş edilmiş, kutlama komisyonlarını teşkil olunarak program hazırlanmıştı (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/11). Sözkonusu program yerel gazetelerden Fırat Gazetesinde de yayınlanmıştı (Fırat 1939: 24 Birinci Teşrin).

Cumhuriyetin ilâmı yıldönümü kutlamasıyla ilgili kanun gereğince 28 Ekim Cumartesi öğleden sonra başlayıp 30 Ekim Pazar günü akşama kadar sürecek Cumhuriyet Bayramı tören ve program aşağıya yazılmıştır (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/10).

1-29 Ekim 1939 Pazar günü askerler, talebeler, sporcular, Bez ve İplik Fabrikası, Tütün fabrikası, Esnaf Birlikleri yeknesak elbise ve firmalarıyla grup grup tam saat 09.30'da Halkevi binası yanında Cumhuriyet alanında, krokide gösterilen yerlerini almış olacaklardır.

2-Saat 09.30'da hükümette vilayet makamında kabul resmi yapılacaktır. Resmî kabulde büyük üniforma (Fırak) giyilecektir. Sivil memurlardan büyük üniforması olmayanlar ceket, atay veya veston giymek mecburiyetindedirler. Kabul resminde 11. maddede gösterilen sıra takip olunacaktır. Bu merâsim için teşrifatçılığı mektubî kaleminden Halis Beyle bir komutan yapacaktır.

3-Resmî kabulden çıkanlar, Cumhuriyet alanında krokide gösterilen yerde toplanacaktır. Teşrifata dahil askerî mensuplar Cumhuriyet meydanında tribün olarak kurulan çadırların sağında, il sivil zevat ise çadırların solunda toplanacaktır.

4-Kabul resminden sonra Vali Fahri Özen ve beraberinde Komutan ve Cumhuriyet Halk Partisi Başkanı olduğu halde askerlerin, talebelerin, sporcuların, fabrikaların esnaf birlikleri gruplarının ve halkın ayrı ayrı bayramlarını kutlayıp tribün olarak kurulan çadırdaki yer alacaklardır.

5-Merâsim komutanı Yarbay M. Metiner'in işareti üzerine Bando tarafından evvela İstiklâl Marşı ve müteakiben 10. Yıl Marşı çalınacaktır. Marşlara, bütün okullar ve halk iştirak edecektir.

6- Marşlardan sonra merasim komutanı tarafından verilecek işaret üzerine geçit resmi başlayacak ve gösterilen sıra takip edilecektir.

A-Askerler

B-Jandarmalar

C-Okullar

Ç-Sporcular

D-Kurumlar ve esnaf birlikleri

E-Yaya halk

F-Atlı köylüler

7-Geçit alayından sonra Cumhuriyet alanında halkın eğlenmesi için millî oyunlar oynanacak, davul ve millî çalgılar çalınacak,

8-Cumhuriyet Halk Partisi tarafından kurulan Halk kürsülerinde saat 14:00'ten sonra devrim ve istiklâl konuları ve İstiklâl Savaşında büyüklük gösterenler haklarında sözler söylenecektir.

9-Bayram şenliklerinde ve programın tatbikinden icap eden tedbirleri almaya Emniyet Müdürü ile Askerî İnzibat Amiri seçilmiştir. Cumhuriyet Meydanında kroki gereğince askerinin, talebenin, sporcuların, kurumların, birliklerin ve halkın yer almaları işinde Lise Direktörü, Jandarma Bölük Komutanı, İktedrisat Müfettişleri ve Fabrikalar kurumlarının grupların idaresine memur edecekleri kişileri yardımcı olarak ayrılmışlardır.

10-Cumhuriyet Meydanı bayrak ve vezicelerle süslenecektir. Gâzi Bulvarı ve İsmetpaşa Caddesinde müesseseler tarafından taklar kurulacak ve veziceler asılacaktır.

11-28 Ekim Cumartesi öğleden itibaren resmi ve hususî daireler, müesseseler süslenecektir. Bütün dükkânlar en az ikişer bayrak asacaklar ve vitrinlerini gereği gibi süsleyeceklerdir. Bütün mahallelerde her ev iki bayrak ve gecede en az iki elektrik lambası veya fener asmak mecburiyetindedirler.

Dükkânların gece kapalı olması, elektrik veya fener yakmalarına engel olunmayacaktır. Resmî daireler ve müesseseler, daire amirlerinin kendi memur ve müstahdemlerinden teşkil olacakları komiteler vasıtasıyla süslenecektir.

Cumhuriyet alanı, genel sokaklar ve meydanlar Belediye tarafından süslenecektir. Bütün nakil vasıtalarının da süslenmesi temin edilecektir.

29 Ekim Pazar günü akşamı, askerler ve lise talebeleri saat 19:00'da fener alayı tertip edecekler, Askerî garnizon ve mektep önünden hareketle İsmetpaşa, Sivas ve İstasyon Caddelerini dolaşarak kışla ve mekteplerine döneceklerdir.

Turkish Studies

29 Ekim günü akşamı Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Halkevinde resmî bir balo verilecektir. Vilayette saat 09.30'da yapılacak kabul resminde merasim sırası aşağıda gösterilmiştir:

1-Büyük Millet Meclisi Üyeleri

2-Tam takım halinde Askerî Komutan ve maiyetleri, Jandarma.

3-Vekaletler umumî müfettişleri.

4- Adliye ve Tapu.

5-Defterdarlık.

6-Dahiliye (Emniyet, Nüfus, Özel İdare, Muhasebe)

7-Tam takım halinde Maarif

8-Nafia, Sular İdaresi

9-Münakalat, Şümendifer, Posta.

10-Ziraat, Veteriner, Ziraat mücadele, Pamuk, Meyvecilik, Orman.

11-Sihhat ve İctima-i Muavenet, Hastahane, Çocuk bakımı, İskân.

12-İnhisarlar.

13-İktisât.

14-Evkâf.

15-Meteoroloji.

16-Diyânet işleri.

17-Cumhuriyet Halk Partisi, Halkevi Heyeti

18-Belediye.

19-Bankalar ve Fabrikalar.

20-Ticaret Odası, Ziraat Odası, Hava Kurumu, Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Şirketler ve diğer kurumlar memurları ve idare heyetleri.

12- İstiklâl Harbinin remzi olan Cumhuriyet Bayramının bu yıl diğer yıllara nazaran daha ışıklı ve daha renkli olması için bütün Kışlalar, Resmî daireler, Belediye ve Özel İdare, CHP, Halkevi, Ocaklar, müesseseler, bankalar, ticarethaneler, evler, dükkânlar, meydan ve caddeler ve nakil vasıtaları bayraklarla, yeşil dallarla, kırmızı beyaz kurdalelerle süslecektir. Bütün vatandaşlar inkılâbın heyecânını tazelemek ve artırmak için 29 Ekim Pazar günü Cumhuriyet Meydanına geleceklerdir. Bu büyük bayramı içten gelen sevgi ile kutlamak için en yeni ve en temiz elbiselerin giyilmesi, babaların çocuklarına, okulların talebelerine, hayır cemiyetlerinin fakirlere verecekleri elbise ve eşyaların bu bayramda verimesi lâzımdır.

13-Tespit edilen bu program, CHP Genelsekreterliğinin talimatına uygun olarak Fırat Gazetesinde ilân edilecektir.

14-Cumhuriyetin 16. Yıldönümü kutlama komisyonununun 17 Ekim 1939 Salı günü toplanmasına karar verilmiştir.

Cumhuriyet Bayramının 16. Yıldönümünün kutlanması programda gösterildiği gibi büyük bir coşkuyla kutlanmış ve CHP Malatya İl Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından 31 Ekim 1939'da bayram kutlamalarıyla ilgili hazırlanan rapor CHP Genelsekreterliğine gönderilmişti (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/8-9).

CHP Genelsekreterliğince kutlamaların sonuçlarının bildirilmesi hakkında 5 Ekim 1939 tarih ve 8-1551 sayılı emirleri karşılığı olarak Malatya'dan gönderilen Raporda; Cumhuriyetin 16. Yıldönümü Bayramının sevinçle kutlandığı, bütün merâsim ve şenliklerin göğüs kabartacak bir intizam içinde cereyan ettiği bildirilmiştir.

Turkish Studies

Bayramın birinci günü; Hükümet konağı, Parti ve Halkevi binası, bütün resmî ve hususî müesseseler, dükkânlar ve evler bayraklar, ampuller, yeşil dallar ve muhtelif vecizelerle donatılmış ve şehrin birçok yerlerinde çok zarif taklar kurulmuştur. Bilhassa Belediyenin, Mensucat fabrikasının, Devlet demir yolları Beşinci işletme müdürlüğünün yaptırdığı bu taklar manzaraya büsbütün başka bir güzellik vermişti. Esasen kuvvetli bir santral olan Elektrik fabrikası, Mensucat Fabrikasının elektrik santraliyle birleşmiş ve bütün şehir geceleri baştan başa bir nur ve ışık manzarası arz etmiştir. Üç gece Parti binası önünde yakılan ve dağıtılan el mehtapları ve havai fişekleri halkın neşesini bir kat daha arttırmıştır.

29 Ekim 1939 günü saat 09:05'de Vilayet makamında kabul resmi yapılmış ve bundan sonra cumhuriyet meydanında geçit resmine iştirak eden askerlerin, mekteplilerin, sporcuların ve muhtelif esnaf teşekkülleri ile halk kitlesinin ayrı ayrı bayramları tebrik edilmiş ve vali tarafından güzel cümlelerle her sınıfa hitap edilmiştir. Bu merâsimde Valiye: en büyük askeri komutan olan Tuğbayla Parti Vilayet idare heyeti reisi refâkat etmiştir. Merâsime; Halkevi bandosunun çaldığı İstiklâl Marşı ile başlanmış ve geçit resmi fevkalade bir intizamla geçmiştir. Halk kahraman Ordumuzu ve mekteplilerimizi, sporcularımızı, Mensucat Fabrikasının kadın ve erkek bütün işçilerini çok derinden gelen bir heyecan ve gururla alkışlamıştır. Geçit resminin bitiminden sonra halk, muhtelif kürsülerin etrafında toplanarak hatipler tarafından verilen konferansları dinlemişler, Kışla, Belediye ve Parti önlerinde spor gösterilerini ve millî oyunları seyretmişlerdir.

Gece; fener alayları tertip edilmiş ve Halkevi salonlarında, Parti tarafından resmî ve muhteşem bir balo verilmiştir. Baloya, 400'ün üzerinde davetli gelmiş ve sabaha kadar çok samimî ve çok nezih bir hava içinde eğlenilmiştir. Baloda; Vali, Tuğbay, Alay komutanı, bütün subaylarla memurlar ve her sınıftan birçok halk hazır bulunmuştur. Bütün merâsim ve eğlenceler esnasında halkın gösterdiği yüksek terbiye ve samimiyet cidden takdire layık görülmüştür.

Bayramın üçüncü günü ve gecesi de aynı heyecan ve sevinçle geçmiş, Halkevi salonları neşeli halk kabileleri ile dolup boşalmıştır. Her tarafta, halka, Cumhuriyetin aziz yurdumuza bahşettiği sayısız nimetler ve Millî Şef İnönü'nün büyüklükleri ve Türk Milletine yaptığı emsalsiz hizmetler hakkında konuşmalar yapılmıştır.

Bayram bitince, bütün taklar ve süsler derhal kaldırılarak bayramın ehemmiyeti ve etkisi kaybedilmemeye çalışılmış, temizlik yapılmıştır.

Raporda son olarak, Cumhuriyetin 16. Yıldönümü Bayramını, halkın fevkalade tezâhürat ve her an gittikçe artan bir neşe ve sevinç içinde kutlandığını, Vilayetin ve Partinin bu kutlamada bütün gücüyle gereken hassasiyeti gösterdiği belirtilmiştir. Fırat Gazetesi de 1939 Cumhuriyet Bayramı kutlamalarını, 31 Ekim 1939 tarihli nüshasında "*Cumhuriyet Bayramı Büyük Sevinç ve Tezahüratla Kutlandı*" başlığıyla duyurmuştu (Fırat,1939:31 Birinci Teşrin).

5 Kasım 1940'da CHP Malatya Vilayet İdare Heyeti Reisi Şefik Tugay tarafından CHP Genel Sekreterliğine yazılan yazıda da Cumhuriyet Bayramının 17. Yıldönümü münasebetiyle tertiplene kutlamalara ilişkin bilgileri görmek mümkündür. Söz konusu talimatname doğrultusunda hazırlanan etkinliklerde öncelikli olarak vilayet, kaza, nahiye ve köylerde kutlama komiteleri teşkil edilerek programlar tanzim edilmişti (Fırat,1940:29 Birinci Teşrin).

Şehir ve kasabalarda bayramdan iki gün önce takların kurulmasına başlanmış ve bütün süsleme işlemleri 28 Ekim günü öğle vakti bitirilmiştir. Bütün daire ve müesseseler kendilerine uygun şekilde vecizelerle, bayraklarla, ışıklarla binalarını süslemişlerdi. 28 Ekim akşamından itibaren temin edilen havai fişeklerle bayram canlandırılmış, yer yer davullar çaldırılmış ve halk tarafından millî oyunlar oynanmıştı.

Turkish Studies

29 Ekim 1940 günü saat 09:00'da vilayet makamında kabul resmi yapıldıktan sonra Cumhuriyet Meydanına gelinerek hazır bulunan askerî kıta, işçiler, mektepliler, sporcular teftiş edilmiş ve Vali Fahri Özen tarafından halkın hal ve hatırı sorularak övgü dolu sözler söylendikten sonra muntazam bir geçit resmi yapılmıştı.

Şehrin değişik yerlerinde kurulan halk kürsülerinde hatipler Cumhuriyetin vücuda getirdiği millî birlikten ve Partinin aldığı isabetli karar ve faaliyetlerinden bahsetmişlerdi. Öğleden sonra Fıratspor ile Mekikspor arasında bir futbol maçı yapılmış ve Halkevinde yerli sazlarla mahallî şarkılar çalınmıştı. 29 Ekim akşamından itibaren Belediye ve parti önünde havai fişekler atılmak suretiyle bayram geceleri fevkalade canlandırılmıştı. Saat 21:00'de Parti salonlarında CHP tarafından mükellef bir balo verilmiş (Fırat,1940:29 Birinci Teşrin) ve bütün subaylar, memurlar ve büyük bir halk kitlesi davet edilmişti.

Ertesi gün sabah 09:30'dan itibaren spor sahasında maçlar yapılmış ve açık havada verilmesi düşünülen Uyanış adlı temsil, havanın muhalefetinden dolayı ertesi güne terk edilmişti. Zevk, neşe ve heyecan içinde geçen ve üç gün süren bayram; geçen senelere göre daha mükemmel ve eğlenceli bir şekilde kutlanmıştı (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/6-7).

Halkevi de Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle İsmetpaşa Nahiyesine giderek köy gezi programı kapsamında ziyarette bulunmuş ve akşamına da güzel bir temsil vermiştir. Halkevi Başkanı Şevki Sözen, İsmetpaşalılarla sohbet etmiş, dertlerini dinlemiştir (Fırat, 1940:5 İkinci Teşrin).

1941 yılı 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı törenine ait bilgilere yine Fırat Gazetesi 21 Ekim tarihinden başlamak üzere yer vermişti. Cumhuriyet Bayramının yaklaşmış bulunması dolayısıyla resmî daireler ve kurumların hazırlıklara başladığı Halkevinin de bayramın fevkalade kutlanması için gerekli olan programı hazırlamak üzere olduğunu yazmıştı (Fırat 1941: 21 Birinci Teşrin)

Fırat Gazetesi 28 Ekim 1941 tarihli sayısında da “Büyük Bayram Hepimize Kutlu Olsun” başlığıyla bayram etkinliklerini vermiş ve o günün akşamı saat 19:30'da Halkevinde Melahat Sezener tarafından “Cumhuriyet” konulu bir konferans verileceğini ve bütün yurtdaşların davetli olduğunu bildirmiştir. Ayrıca, Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle Vilayet İdare heyetince Bez ve İplik Fabrikası Sinema salonunda bir balo verileceğini uyurmuştur. Cumhuriyet Bayramı günü Halkevi tarafından tertip edilen cirit oyunlarının birincisinin başlayacağı ve saat 10:00'da Malatyalıların cirit sahasına gelmeleri istenmiştir.

Cumhuriyet bayramı münasebetiyle ilgili düzenlenen bir başka etkinlik de “Fevkalade bir Konser” başlığıyla manşetler taşınmış, “değerli hemşehrımız ve Ankara radyosu okuyucularından Bay Necati Coşkun, tatil münasebetiyle Malatya'ya gelmiştir. Hayırsever Bay Necati derhal teşebbüse geçmiş ve memleketin yoksul çocukları için bir menfaat temin etmek ve sayın halkımıza eyi bir gece geçirtmek gayesiyle bir konser verecektir.” denilerek yetim ve kimsesiz çocuklara karşı gösterilen bu alakadan dolayı Necati Coşkun'a ayrıca teşekkür edilmiştir (Fırat 1941:28 Ekim).

Fırat Gazetesi, 30 Ekim 1942 tarihli sayısında bayram kutlamaları için “Cumhuriyet Bayramının 19. Yıl Dönümü Coşkun tezahüratla Kutlandı” başlığını kullanmış ve “29 Ekim Perşembe günü Malatya'da genel bir kaynaşma ve her yerde bayramın yüzlerde beliren sevinci görülmüyordu. Her taraf millî benliğimizin bir sembolü olan cazip bayraklarımızla donatılmış ve halk küme küme sokaklara dökülmüştür.” diye intibalarını belirtmişti.

Bayram töreniyle ilgili olarak da saat 09.30'da CHP merkez binasında Parti ve Halkevi idare heyeti üyelerinin toplanarak resm-i kabul için vilayet makamına gittiklerini ve orada önceden hazırlanmış olan protokole göre törenin gerçekleştirildiğini ifade etmişti.

Turkish Studies

Daha sonra Halkevi önüne gelinerek bandonun çaldığı İstiklal marşının “*derin bir huşu*” içinde dinlenmesinden sonra Vali Ahmet Kınık yanlarında askeri komutanlar ve Parti il başkanı olduğu halde, resm-i geçide iştirak eden olan askerlere ve okul öğrencilerinin ve bütün teşekküllerin bayramlarını ayrı ayrı kutladıktan sonra ve veciz bir konuşma yapmıştı.

Halkın da bayramını kutlayan Ahmet Kınık yerlerini aldıktan sonra resm-i geçide başlanmış, ilk önce hava okulu erleri, müteakiben Jandarma ve ilkokullar, Sanat okulu Lise, izciler, sporcular, avcılar ve diğer gençlik teşekkülleri sırasıyla resm-i geçide iştirak etmişlerdi.

Öğleden sonra, Halkevinde bir tören yapılmış ve Lise Türkçe öğretmeni Melahat Sezener tarafından “*Cumhuriyet ve halk idaresi*” başlıklı bir konferans verilmiş müteakiben bir öğrenci tarafından güzel bir şiir okunmuştu.

Halkevinin spor kolu tarafından da ayrıca koşullar tertip edilmiş ve bu koşullarda kazananlara mükafat verilmişti.

Akşamüstü, Halkevinde halkın eğlenmesi için davul ve milli sazlar çaldırılmıştı. (Fırat 1942: 30 Ekim)

Cumhuriyet Bayramının 1943 yılı kutlamaları Malatya mülhakatındaki kazalarda ve bu arada Kâhta’da da gerçekleştirilmişti. Halk Odası Başkanı Dr. Harun Bener’in 1 Ekim 1943’de CHP Genel Sekreterliğine yazdığı ve hazırlıkların aktarıldığı yazıda; Kâhta’da gerçekleştirilecek olan Cumhuriyetin 20. Yılı kutlamalarının “*beldenin o zamana kadar mazhar olamadığı*” bir şenlikle gerçekleştirileceği belirtilmişti (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/5).

Talimatname doğrultusunda şenliğe bütün halkın iştirakının temin olunduğu, Kaymakam, Şube Reisi, Belediye Reisi, Jandarma Komutanı, Halk Odası Reisinden ibaret kutlama komitesince hazırlanan programın on gün evvel bütün halka bildirildiği açıklanmıştı. Bayrama mahsus süslerin tam vaktinde başlayarak tam zamanında kaldırıldığı, bütün devlet dairelerinin süslendiği, fener alayı ve ışık yakmak suretiyle gecenin de gündüze uygun bir şekilde şenlendirildiği, resmi geçitin tam zamanında başladığı ve halkın coşkunluğu arasında sona erdiği, törenden sonra halktan seçilmiş kimseler tarafından verilen konferansların dinlendiği, Kaza mıntikasına ait sonbahar at yarışlarının bayram günü öğleden sonra yapıldığı, bayram günü akşamı Halk Odasında Uyanış piyesinin temsil edildiği, Cumhuriyet Bayramı günü hiçbir cemiyetin rozetinin dağıtılmadığı ve para toplanmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, kutlamaların, kutlama talimatının bütün madde ve fasıllarına harfiyen uyularak gerçekleştirildiği belirtilmiştir (BCA Fon No:490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/4).

Pötürge’de de Cumhuriyetin 20. Yılına tesâdüf eden 1943 yılı Cumhuriyet Bayramı kutlamalarıyla ilgili program 28 Ekim 1943 Perşembe günü saat 13:00’den 30 Ekim 1943 Cumartesi günü saat 24:00’e kadar devam edecekti.

Bayram 28 Ekim 1943 Perşembe günü saat 08:00’den itibaren davul, zurna ile ilan edilmiştir. Bayram dolayısıyla resmî daireler ve teşekküller, evler, dükkânlar bayraklarla süslenmiş, Belediye tarafından okul, Parti, Hükümet konağı ve Şube önünde birer tak hazırlanmış, CHF Genel Sekreterliğinden gelen talimatnameye uygun olan vecizelerden istifade edilmek suretiyle süslenmiştir.

Bayram Günü herkes yeni elbiselerini giymişlerdir.

Merâsim etkinlikleri ise Resmî kabul töreni, kaymakamlık makamında 29 Ekim 1943 Cuma günü saat 09:30’da başlamış, mahallin en büyük askerî komutanı ve bunu müteakip protokol

Turkish Studies

sırasıyla; adliye, müdafaa, dahiliye, maarif, sıhhat, iktisat vekâletlerine mensup memurlar, Parti ile Halk teşekkülleri ve Halk tarafından tebrik merâsimi gerçekleştirilmiştir.

Resmî kabule iştirak edecek görevliler saat 09:30'dan evvel Hükümet konağında kendilerine tahsis edilen odada toplanmış ve teşrifat memuru öğretmen Fikri Pak'ın davetiyle kabul merasimi başlatılmıştır. Resmî kabulü müteakip en büyük mülkiye amiri, beraberinde en büyük askerî komutan ve Şube başkanı olduğu halde saat 09:45'te Cumhuriyet Meydanına gidilerek merâsime iştirak eden birliklerin ve Halkın bayramın kutluladıkdan sonra kendilerine ait olan yerlerine geçmişler, merâsim komutanı Başçavuş İsmet Ulucan'ın verdiği komutla saat 10:00'da okul talebeleri, askerler ve jandarmanın iştirakiyle İstiklâl Marşı söylenmiş ve merâsim direğine bayrak çekilmiştir. Daha sonra ise Cumhuriyetin mâna ve önemi hakkında öğretmen Fikri Pak tarafından bir söylev ve bunu müteakip iki talebe tarafından nutuk ve şiir okunmuştur. Konuşmaların ardından merâsim komutanının verdiği emir üzerine sırasıyla jandarma, okul talebeleri, halk birlikleri geçit resmini gerçekleştirmişlerdir (BCA Fon No:490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/3).

Gece Programı ise pek renkli geçmemiştir. Resmî daireler ve evlerin Belediye tarafından aydınlatılması düşünülmesine karşın gecede mektepliler tarafından fener alayı ve Halkevi de dahil olmak üzere gece aydınlatılması yapılamamıştır. Zirâ, II. Dünya Harbi nedeniyle dünya genelinde başgösteren ekonomik buhran dolayısıyla aylardan beri kaza halkının karanlık içinde vakit geçirdiği bir dönemde gece fener alayı düzenlenemez ve Halkevi de dahil olmak üzere şehir merkezi aydınlatılamazdı (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No:1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/2).

Cumhuriyet Bayramının 1945 yılı kutlamalarıyla ilgili olarak yine Malatya CHP İl Yöetim Kurulu ve Halkevi başkanlığı tarafından etkinlik program hazırlanmıştı. Yurdun her yanında olduğu gibi Malatya merkez ve kazalarında da Cumhuriyetin 22. Yıldönümü coşkuyla kutlanmıştı. Hükümet binası ile okullar bayraklarla donatılmış, bütün daire ve müesseseler kendilerine uygun şekilde vecizelerle, ışıklarla binalarını süslemişlerdi. Bu kutlu bayramda kadın, çoluk, çocuk herkes temiz elbiselerini giyinmiş ve bayram hediyelerini hazırlamışlardı. Her evde bir Türk bayrağı, bazen de her pencerede bir Türk bayrağı dalgalanmıştı. Vilayet, kaza, nahiye ve köylerde kutlama komiteleri teşkil edilerek programlar tanzim edilmişti (CHP Genelsekreterliği, 1945).

1945 yılı bayram kutlamaları da Fırat Gazetesinde yer almış ve “*Yurtdaş! Bayramın Kutlu Olsun*” diyerek okurlarının bayramını kutlamıştı. Yine aynı gazete, “*Şehrimizde Tören*” başlığıyla bayram töreninin ayrıntılarına yer verilmişti. Şehirde Pazar gününden itibaren hazırlanmış olan taklari ve donanmış yerleri gezip gören halkın Pazartesi sabahı erken saatlerinden başlayarak akın akın Cumhuriyet alanına geldiklerini, saat 09.30' da törenin başladığını geçit törenine iştirak edecek olan asker ve sivil birliklerin yerlerini aldığını ve Hükümet konağında gerçekleştirilen protokol tebriklerinden sonra kutlama komitesinin Cumhuriyet alanına gelerek birlikleri teftiş ettiği bilgisini okurlarıyla paylaşmıştı. Vali Ahmet Kınık, her birliğin ayrı ayrı bayramını kutlamasıyla birlikte askerler, öğrenciler, daire ve kurumların ileri gelenlerinin katıldığı geçit töreni yapılmış ve kalabalık bir halk kitlesinin coşkun alkışları arasında büyük bir neşe içinde sona ermişti (Fırat 1945: 30 Ekim).

Cumhuriyet Bayramının 1945 yılı kutlamaları Malatya mülhakatındaki kazalarda ve bu arada Çelikhan bucağında da gerçekleştirilmiştir. Malatya Çelikhan Halkodası Başkanı Başöğretmen Seyfi Öztan 1 Kasım 1945 tarihinde CHP Genelsekreterliğine gönderdiği yazıda “*yurdun her yerinde olduğu gibi Bucağımızın merkezinde de Cumhuriyetin 22. Yıldönümü programına göre ve büyük bir coşkunlukla kutlanmıştır.*” diyerek gerçekleştirilen etkinlikler hakkında bilgi vermiştir. CHP Genelsekreterliğinin gönderdiği talimatname doğrultusunda Bucak Müdürünün başkanlığı altında Jandarma Karakol Komutanı ve Başöğretmeden oluşan bir kutlama komitesi kurulmuştur.

Komite, kutlama talimatının 4., 5., 6., ve 7. Maddelerine göre kutlama programını ve kutlama yerini tespit etmiştir.

Turkish Studies

Hükümet binası ile ilkokul binası bayraklarla Halkodası da millî ve parti bayraklarıyla süslenmiş, Cumhuriyet Meydanında bir zafer takı hazırlanmış, çiçek, bayrak ve yapraklarla donatılmış, Atatürk ve İsmet İnönü'nün fotoğrafları asılmıştır.

Tören ve geçit resmi de 29 Ekim günü saat 09:00'da Cumhuriyet Meydanına toplanan halk, ilkokul öğrencileri ve jandarmalar; Bucak makamını ziyaret etmişler, resmî törende Bucak Müdürü de gelenlerin bayramını kutlamıştır. İstiklâl Marşı okunmuş ve bayrak direğine Türk bayrağı çekilmiştir. Birkaç öğrenci tarafından millî şiirler okunmuş ve Çelikhan Halkodası Başkanı Başöğretmen Seyfi Öztan tarafından bir söylev verildikten sonra geçit resmi yapılarak törene son verilmiştir.

Geçit resminden sonra davul, zurna ile öğrenciler ve halk tarafından millî oyunlar oynanmış, gece de fener alayı tertip edilmiş, davul, zurna ile şenlik yapılmıştır. Etkinliklere, 30 Ekim günü de davul-zurna eşliğinde millî oyunlarla devam edilmiş ve gece yarısı törene son verilmiştir. Bayram münasebetiyle yapılan süslemeler 31 Ekim günü kaldırılmıştır (BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No:1146- Dosya No: 22- Sıra No:1/1).

Fırat Gazetesi, 29 Ekim 1946 bayram kutlamalarıyla ilgili olarak “*Türk Milleti Cumhuriyet Işığına Kavuştuğunun 23.Yıl Dönümüdür*”, “*Büyük Bayram Hepimize Kutlu Olsun*” ve “*Cumhuriyetin Malatya'ya Bahsettikleri*”, başlıklarını kullanarak Malatyalıların bayramlarını kutlamıştı. Ayrıca, 23 yılda Cumhuriyetin kazanımlarının anlatıldığı bir köşe yazısı kaleme alınmıştı. “*Yirmi Üç Yılda Neler Yaptık!*” başlıklı yazıda, Cumhuriyet rejiminin memleketimize bahsettiği nimetleri bu sütunlarda tek tek izah etmenin imkânı olmadığını, ancak önemli eser ve çalışmalarını bildirmekle yetinileceği ifade dildikten sonra başlıklar halinde bu kazanımlar şu şekilde anlatılmıştır:

“...Kültür Çalışmaları:

Cumhuriyetle beraber Malatya'mızda kültür çalışmaları artmış bulunmaktadır. Evvelce Malatya'mızda mektep adedi 70 olduğu halde bugün merkez ve mülhakatta 436 okula çıkarılmıştır. Hele son yıllar zarfında süratle ilerleyen bu artış şehrimizi bir kültür merkezi haline koymuş bulunmaktadır.

Her yıl, yüksek tahsile kıymetli elemanlar yetiştiren Lise'mizin yeni yapılan binasında bu yıl (yani 1946-1947 ders yılı) orta kısmında 324 erkek 98 kız; lise kısmında 214 erkek 38 kız öğrenci devam etmektedir.

Erkek Sanat Enstitüsü, Ticaret okulu ve Kız Enstitüsü, Malatya'nın son yıllar zarfında kazanmış olduğu kültür yuvalarıdır. Bu yuvaların çoğalışı ilimizde okumaya karşı olan büyük heves ve rağbetin gurur verici bir tezahürüdür.

Erkek Sanat Enstitüsünün Akşam sanat okulu kısmına 124, enstitü kısmına 914 öğrenci; Kız Enstitüsünün Akşam sanat okulu kısmına 140, Enstitü kısmına 100 öğrenci devam etmektedir.

Akçadağ İstasyonunun biraz yukarısına kendi öğrencileri tarafından inşa edilen Köy Enstitüsü binlerce köy çocuğuna bağrını açan en büyük, en güzel kültür yuvalarımızdandır.

Ayrıca, merkez ve mülhakatta yeni yapılan ilkokul binaları ve bu okullara devam eden öğrencilerimiz hergün biraz daha güzelleşen; her yıl birazda tekâmül eden şehrimizin tomurcuk halinde birer örnekleridir. Arapkir ve Darende'de açılan ortaokullarımızı da Cumhuriyet eserleri arasında kaydetmek isteriz.” denilerek önemli tespitlerde bulunulmuştur (Fırat 1946: 29 Ekim).

1947 yılı bayram etkinlikleri de 28 Ekim 1947 Salı günü sayısında “*Cumhuriyetin 24. Yıldönümü: Bu Aziz Bayram Hepimize Kutlu Olsun*” mesajıyla durulmuş ve 29 Ekim 1947 Çarşamba gününe rastlayan Cumhuriyet Bayramında Malatya'nın en kuvvetli iki takımı Malatya Gençlik

Turkish Studies

Klubüyle Sümerspor Gençlik Klübü arasında saat14:30'da Sümerspor sahasında yapılacak olan futbol maçının haberi verilmiştir (Fırat 1947: 28 Ekim).

1948 etkinlikleri, her yıl olduğu gibi belirlenen program ve protokol çerçevesinde kutlanmış ve Fırat Gazetesi bayram etkinliğini “*Yurtdaş! Bayramın Kutlu Olsun*” manşetiyle duyurmuştu (Fırat 1948: 30 Ekim).

Malatya'nın 1949 yılına ait bayram kutlamalarıyla ilgi olarak bilgilerimiz, yerel basının verdiği bilgilerden ibarettir. Fırat Gazetesi, 29 Ekim 1949 tarihli sayısında “*Cumhuriyetimiz 26 Yaşında: En Büyük Bayram Bütün Türk Milletine Kutlu Olsun*” manşetiyle bayramı duyurmuş; fakat ayrıntı vermemiştir. Gayret Gazetesinde ise 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları; “*İlimizde Cumhuriyet Bayramı Tezahüratlarla Kutlandı.*” başlığıyla yer almış ve haberin devamında şu cümlelerle ayrıntılara yer verilmiştir. Bakanlar Kurulunun verdiği bir kararla ilimizde Cumhuriyet Bayramında resmî geçit yapılmayacağı iki gün öncesinden halka ilan edilmesine rağmen, günün erken saatlerinden itibaren bütün cadde ve sokaklar insan yığınlarıyla doldu. Saat 08:30'da önlerinde çelenklerle birlikte Vali Ahmet Kınık, Garnizon Komutanı, Belediye Başkanı, Halk Partisi Başkanı ve Halkevi Başkanı Nüvit Yetkin Atatürk Anıtının önüne geldiler. Bir dakikalık saygı duruşundan sonra merâsime başlanmıştı. İlk olarak Halkevi adına öğretmen Vahap Candaş ve öğretmen Necati İnceoğlu birer konuşma yaptılar. Konuşmada, öğretmenlerimiz Cumhuriyetin ilânına kadar katlanılan büyük fedakarlıktan, yapılan eşsiz ve çetin mücâdelelerden bahsetmişlerdi. Diğer taraftan sabahın erken saatlerinden itibaren başlayan davul ve zurna etrafına yoğun bir kalabalık toplanarak, yerel ve millî oyunlar oynanmıştı. Halkevi üyesi öğretmenlerimiz şiirler okuyarak halkı, hem coşturmuş hem de bilgilendirmişlerdi. Aynı günün akşamı binlerce halk toplanarak fener alayı düzenlemiş ve kutlamalar son bulmuştu (Gayret 1949:31 Ekim).

Ayrıca, Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle Malatya Halkevi bünyesinde mahalli dokuma, örme ve desenlere ait mükâfatlı bir sergi açılmıştır (BCA Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No:1057 - Dosya No:1058 - Sıra No:1).

29 Ekim 1950 Pazar günü Fırat Gazetesi son örneğimizi oluşturmaktadır. Gazete, “*Cumhuriyetin 28. Yıldönümü: Aziz Milletimize Kutlu Olsun*” başlığıyla okurlarının bayramını kutlamıştır (Fırat 1950:29 Ekim).

5. Sonuç

Kuruluşundan günümüze uzanan süreçte Cumhuriyetin temel dinamiklerinin halk tarafından benimsenip yaygınlaşmasında Halkevleri önemli bir rol üstlenmiştir.

Dönemin yegâne Halk eğitimi kurumu olan Halkevleri, yediden yetmiş Türk insanının yetişmesine hizmet etmiş, okuma alışkanlığı kazanmasını sağlamıştır.

Halkevleri, iktisadî kalkınma hamlelerinde de rehber olmuş, Tasarruf ve Yerli Malı düşüncesini insanımızın zihnine nakşetmiştir. Yine, 1929 yılında başlatılan okuyup yazabilme seferberliğinde 1932-1951 yılları arasında lokomotif görevi gören Halkevleri; cehaletle savaşta Türk toplumunun önemli bir uzvu haline gelmiştir.

Bünyesinde açtığı mesleki, teknik ve beceri kurslarıyla insanımızın becerilerini ve pratik zekâlarını kaşfetmesine ve toplum yararına kullanmasını sağlamıştır. Özellikle, köylü, kentli demeden Türk kadınına ayrı bir önem vermiş, açılan kurslara devam eden kadınların hem toplum içindeki yeri güçlenmiş hem de para kazanmak suretiyle aile bütçesine katkıda bulunmalarını sağlamıştır. Günümüzde ünlenmiş yazar, ressam, musiki üstatlarından önemli bir kısmı bu dönemde keşfedilmiş veya yetişmesine katkı sağlamıştır.

Turkish Studies

Kubilâyın şehit edilmesi vb. toplumsal olaylar karşısında düzenlediği toplantı ve mitinglerle toplumun vicdanı olmuş, millî bir tepki ve kamuoyunun oluşmasında öncü rolünü üstlenmiştir. Ön-ayak olmuştur.

Bütün bunların ötesinde Halkevleri; Cumhuriyet dönemi Türk modernleşmesinin önemli yapı taşlarından biri olarak insanımızda millî bilincin uyanmasında önemli bir rol üstlenmiş, birlik, beraberlik ve yardımlaşma duygularını geliştirmiş, “yurttaş” olmalarını sağlamıştır. Bu cümleden olmak üzere, millî bayram ve özel günlerde kutlama etkinlikleri düzenleyerek ülke, vatan, millet ve hakimiyet gibi düşüncelerin pekişmesinde etkili olduğu gibi millî hafızamızın canlı tutulması ve geleceğimizin tanzimi bakımından da etkili olmuştur.

Ne yazık ki, Halkevleri, 1950’den sonra kısır siyâsi çekişmelerden nasibini almış ve kapatılmıştır.

4. KAYNAKÇA

4.1. Arşiv Kaynakları

4.1.1. T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/17

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/18

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/19

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/19

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/16

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/15

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/14

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/13

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/12

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/11

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/10

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/8-9

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/6-7

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/5

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/4

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/3

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/2

BCA Fon No: 490 1 0 0- Kutu No: 1146- Dosya No: 22- Sıra No: 1/1

BCA Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 1057 - Dosya No: 1058 - Sıra No: 1

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 18 Fall 2016

4.2. Resmî Yayınlar

- CHP. (1940). Halkevleri Çalışma Talimatnamesi 1940, Ankara.
- CHP. (1943). Halkevleri Halkodaları 1932-1942, Ankara.
- CHP. (1937). 1937 Yıldönümü Broşürü, Geçen Yılda Halkevleri Nasıl Çalıştı? Ankara.
- CHP. (1937). 1939'da Halkevleri, Ankara.
- Düstur, 2. Tertib, c.1, TBMM Matbaası, Ankara
- Düstur, 3. Tertip, c. 5, TBMM Matbaası, Ankara.
- Düstur, 3.Tertip, c. 6, TBMM Matbaası, Ankara.
- Düstur, 3. Tertip, c.14, 2 Kısım, TBMM Matbaası, Ankara.
- Malatya Vilayeti CHP Başkanlığı.(1938). Cumhuriyetin XV. Yılında Malatya.
- Meclis-i Mebusân Zabıt Ceridesi. (1325/1909). c.5, Devre:1, TBMM Matbaası, Ankara
- TBMM Zabıt Ceridesi. (1958), 23 Nisan 1337 (1921), 24. İçtima, 1.Celse, c. 10, TBMM Matbaası, Ankara.
- TBMM Zabıt Ceridesi. (1339) II. Devre, c. 3, (24 Teşrin-i evvel), TBMM Matbaası, Ankara.
- TBMM Zabıt Ceridesi(1975) II. Devre, c.18, TBMM Matbaası, Ankara.
- TC. Resmî Gazete, 23 Nisan 1341, Sayı: 96.
- TC. Resmî Gazete, 26 Haziran 1933, Sayı: 2437.

4.3. Tetkik Eserler ve Makaleler

- Algan, H. (2011). *Halkevlerinde İnkılap Temsilleri*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek lisans Tezi), Ankara.
- Alpaslan, E. (2015). Tek Parti Döneminde Gaziantep'te Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları 1938-1945, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14/4, ss. 829-845, Gaziantep.
- Arık, R. O. (1947). *Halkevlerinde Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu*. CHP Kılavuz Kitapları XXI. Ankara.
- Arıkan, Z. (1999). Halkevlerinin Kuruluşu ve Tarihsel İşlevi, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*. 6/23. Ankara.
- Aydın, M. (2016). The Role of Community Centers in Education Throughout Historical Process and The Example of Malatya Community Center (1932-1951). *International Conference on Research in Education and Science (ICRES)*, (May 19-22), Bodrum, Turkey, pp. 1709-1723.
- Aydın, M. (2006). *Atatürk ve Malatya*, Malatya.
- Aydın, M ve Aydın, M. K. (2011). *Türk İnkılâbı Tarihi* (2. Baskı), Azim Matbaası, Ankara.
- Bolat, B. S. (2007). *Milli Bayram Olgusu ve Türkiye'de Yapılan Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1923-1960)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, H.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Bolat, B.S. (2010). Cumhuriyetin İlan Edildiği 29 Ekim Kutlamalarına Toplu Bir Bakış, *Altıncı Uluslararası Atatürk Kongresi, (12-16 Kasım 2007), Bildiriler.I*. ATAM Yayınları, Ankara.

- Çavdar, T. (1983). Halkevleri, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. c. 4, İletişim Yayınları. İstanbul.
- Çevik, M. ve Haykır, Y. (2014). Elazığ Basımına Göre Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Elazığ'da Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1925-1932), *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 211, (Temmuz-Ağustos), ss.195-226.
- Demirhan, N. (1999). *Cumhuriyetin Onuncu Yılı'nın Türk İnkılap Tarihinde Yeri Önemi*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara.
- Deringil, S. (2002). *İktidarın Sembolleri ve İdeoloji* (Çev. Gül Çağalı Güven), İstanbul.
- Doğanay, Y. (2007). Cumhuriyet'in Onuncu Yıl Kutlamaları, *Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi*, yıl:5, Sayı:9, Genel Kurmay ATASE Başkanlığı, Ankara, ss,119-143.
- Duman, S. (2011). *Bir Modernleşme Aracı olarak Tokat Halkevi*, Ankara
- Duman, S. (2008). *Türk Modernleşme Sürecinde Sivas Halkevi (1933-1951)*, Ankara.
- Durak, G. (2014). Atatürk'ün Halkçılık Anlayışı ve Halk Evleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/8.
- Elman, A. Ş. (1955). *Dr. Reşit Galip*, Ankara.
- Haykır, Y. ve Çevik, M. (2014). Tek Parti Döneminde Elazığ'da Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1934-1945). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 9/7 Summer, ss. 332-377.
- Haykır, Y. ve Çetin, V. (2015). *Malatya Halkevi Dergisi: Derme*. Prof. Dr. Abdulkadir Yuvalı Armağanı, Cilt: 2, Kayseri.
- Hisar A. Ş. (1993). *Türk Ocakları, Türk Ocağının Doğuşundaki Sebep ve Saikler, Türk Ocağı Hatıraları, Türk Ocakları, Türk Ocakları yeniden Kuruluyor*, Türk Yurdu Neşriyatı, Ankara.
- Koçoğlu, E. (2016). Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Antropoloji. *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (edt. Refik Turan-Tahsin Yıldırım), ss. 325-355, Ankara.
- Küçükuşurlu, M. ve Okur, M. (2007). *Tek Parti Döneminde Erzurum Halkevleri*. Trabzon.
- Ölçer, C. (1983). *Cumhuriyet Dönemi Türk Kağıt Paraları (1923-1983)*, İstanbul.
- Olgun, S. (2013). Siirt Halkevi ve Faaliyetleri (1934-1951). *History Studies International Journal of History*, 5/2, A Tribute to Prof. Dr. Halil INALCIK, Mart, pp. 287-301.
- Özacun, O. (1996). Halkevlerinin Dramı. *Kebikeç*, 11/3. Ankara
- Özdemir, Y. ve Aktaş, E. (2011a). Bütünden Parçaya Halkevleri Şubeleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, c. 15/2, ss. 187-204. Erzurum.
- Özdemir, Y. ve Aktaş, E. (2011b) Halkevleri 1932'den 1951'e. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (TAED)*. 45, ss, 235-262. Erzurum.
- Özhan, Mevlüt, *Cumhuriyetin İlk Yıllarında Geleneksel Türk Tiyatrosu*; <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-16003/cumhuriyetin-ilk-yıllarında-geleneksel-turk-tiyatrosuhtml>. Erişim tarihi:10 Aralık 2016.
- Şapolyo, E. B. (1974). Atatürk ve Halkevleri, *Atatürk ve Halkevleri, Atatürkçü Düşünce Üzerine Denemeler*, Ankara.
- Sarınay, Y. (1994). *Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları 1912-1931*, İstanbul.

- Şimşek, S. (2002). *Bir İdeolojik Seferberlik Deneyimi Halkevleri (1932-1951)*, İstanbul.
- Tekeli, İ. (1997). Bir Toplumsal Anlatım ve Katılım Biçimi Olarak Kutlama Şenlikleri, *Bir Çağdaşlaşma Projesi Olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin 75 Yılı*. ss.1-20
- Toksoy, N. (2007). *Halkevleri, Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak*. Ankara.
- Türk Ocakları ve Atatürk*. (1993). Türk Ocakları Neşriyatı, Ankara.
- Zeyrek, Ş. (2006). *Türkiye'de Halkevleri ve Halkodaları (1932-1951)*. Ankara.

4.4. Süreli Yayınlar

- Fırat Gazetesi. (1935). 30 İlk Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1936). 29 Teşrin-i evvel.
- Fırat Gazetesi. (1937). 22 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1938). 30 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1939). 24 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1939). 31 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1940). 29 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1940). 5 İkinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1941). 21 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1941). 21 Ekim.
- Fırat Gazetesi. (1941). 28 Birinci Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1942). 30 İlk Teşrin.
- Fırat Gazetesi. (1946). 29 Ekim.
- Fırat Gazetesi. (1947). 28 Ekim
- Fırat Gazetesi. (1948). 30 Ekim.
- Fırat Gazetesi. (1949). 29 Ekim.
- Fırat Gazetesi. (1950). 29 Ekim.
- Gayret Gazetesi. (1949). 31 Ekim.

7. EKLER

Malatya'da Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 18 Fall 2016

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/18 Fall 2016

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/18 Fall 2016

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/18 Fall 2016

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 18 Fall 2016

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/18 Fall 2016

Malatya Yerel Gazeteleri

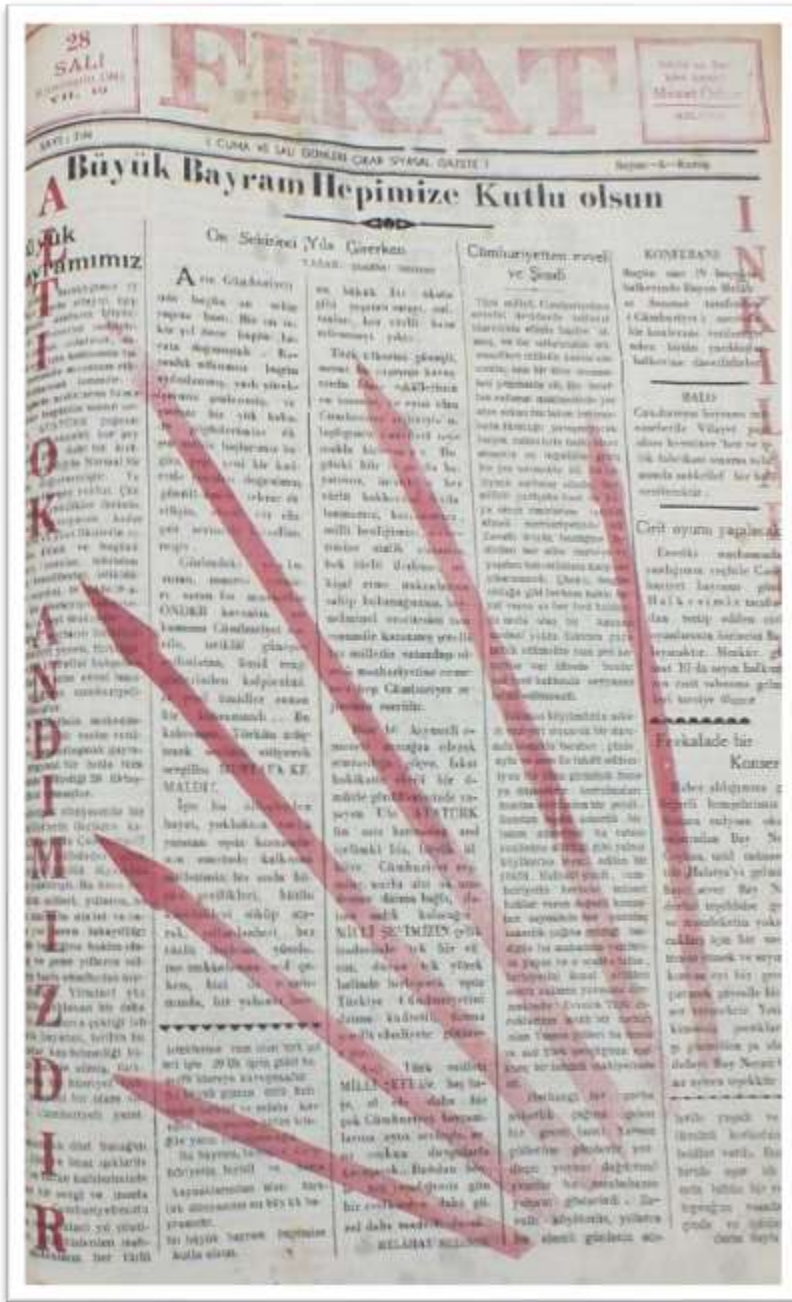

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 18 Fall 2016

Turkish Studies

Turkish Studies

Turkish Studies

Turkish Studies

Turkish Studies

YERLİK VE YABANCI
M. ÖZKAN
MUSTAFA
KUTLU BAYRAM
14 Ocak 1934

YERLİK VE YABANCI
M. ÖZKAN
MUSTAFA
KUTLU BAYRAM
14 Ocak 1934

FIRAT

Cumhuriyetin xxiv üncü Yıldönümü BU AZIZ BAYRAM HEPİMİZE KUTLU OLSUN

Cumhuriyetten önce ve bugün

Yeni Cumhuriyetin 24. yıldönümü bugün...
Cumhuriyetten önce ve bugün...
Bu gün...
Cumhuriyetin 24. yıldönümü bugün...
Cumhuriyetten önce ve bugün...
Bu gün...
Cumhuriyetin 24. yıldönümü bugün...
Cumhuriyetten önce ve bugün...
Bu gün...

1881 Mustafa Kemal Atatürk
(Öldü 1938)

1884 İsmet İnönü (Öldü 1973)

Kulübün kuruluşu ve faaliyeti

Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...
Kulübün kuruluşu ve faaliyeti...

İki köprü'nün açılış töreni yapıldı

İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...
İki köprü'nün açılış töreni yapıldı...

İSPORT HABERLERİ

İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...
İSPORT HABERLERİ...

Turkish Studies

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Aydın, M.K, - Aydın, M. & Kaya, F. (2016). "Malatya Halkevi Öncülüğünde Kutlanan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Etkinlikleri (1932-1951) / Activities on October 29 Republic Day Celebrated by Malatya Community Center (1932-1951)", *TURKISH STUDIES - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/18 Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11280>, p. 261-304.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 18 Fall 2016